

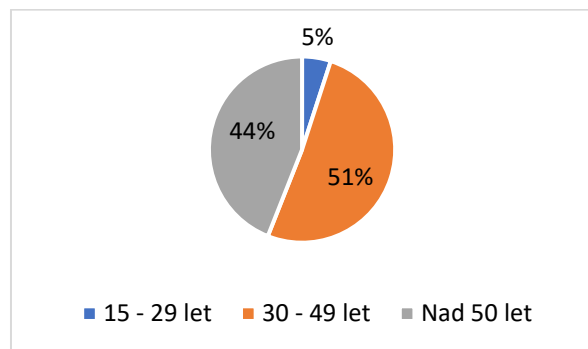
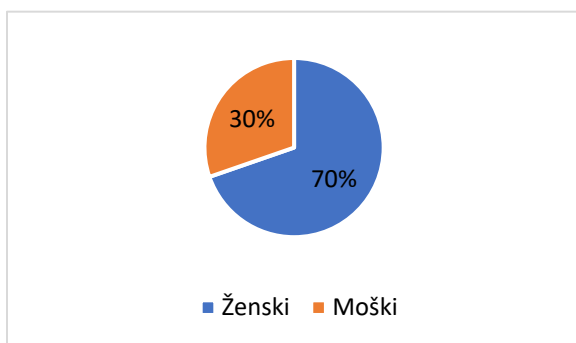
ANALIZA ANKETE ZSSS: POJAVNOST SPOLNEGA IN DRUGEGA NADLEGOVANJA TER TRPINČENJA NA DELOVNEM MESTU

Namen ankete je bil preveriti pojavnost spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja v slovenskih delovnih okoljih. Zanimalo nas je kolikšna je razširjenost neželenih ravnanj in vedenj, kako pogosto se ta dogajajo, kdo so storilci oziroma storilke, kakšne posledice občutijo žrtve, na koga se žrtve obrnejo po pomoč, ali in komu oziroma kam trpinčenje prijavijo, ter kakšne ukrepe za preprečevanje tovrstnih pojavov imajo sprejete in jih izvajajo v podjetjih oziroma organizacijah v katerih so anketirani zaposleni.

Anketo smo izvedli s pomočjo spletnega orodja 1ka. K izpolnitvi vprašalnika smo povabili delavke in delavce preko mreže ZSSS. Elektronsko sporočilo s prošnjo za izpolnitev ankete je bilo poslano naši bazi članov in članic preko ZSSS e-novic, e-novic ZSSS za delavske zaupnike za varnost in zdravje pri delu ter sindikalnim predstavnikom, te smo prosili, da anketo posredujejo po podjetjih in organizacijah. Povezava do ankete je bila objavljena tudi na ZSSS Facebook strani, spletni strani www.zsss.si. Odprta je bila med 15. 11. 2022 in 22. 11. 2022.

Opis vzorca ankete

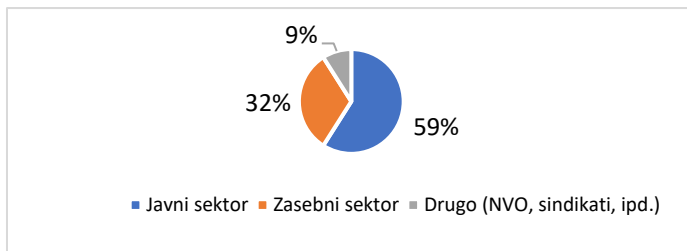
Struktura anketirancev po spolu in starosti

Na anketo je v celoti odgovorilo 497 oseb, od tega 70 % žensk in 30 % moških.

Največji delež anketirancev (51 %) spada v starostno skupino od 30 do 49 let, sledi starostna skupina nad 50 let (44 %), najmanjši delež anketirancev pa v starostno skupino med 15 in 29 let (5 %).

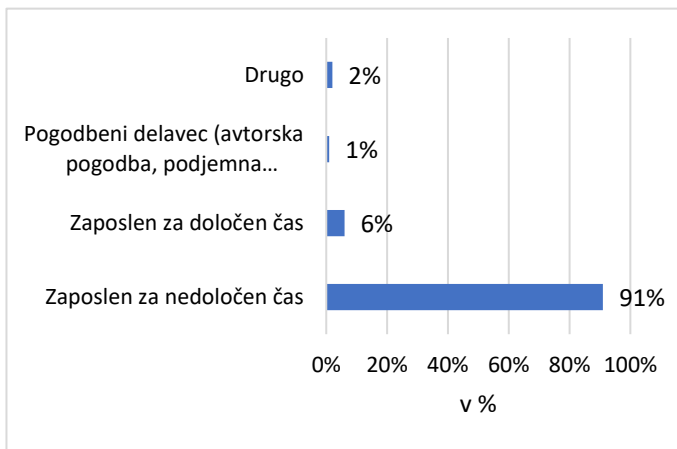
Struktura anketirancev po sektorju zaposlitve

Več kot polovica (59 %) anketirancev prihaja iz javnega sektorja, sledijo zaposleni v zasebnem sektorju (32 %) in anketiranci iz sindikatov, nevladnih organizacij ipd. (9 %).

Podatki kažejo na spolno, starostno in sektorsko neuravnoteženo zastopanost vzorca.

Struktura anketirancev po delovnem statusu

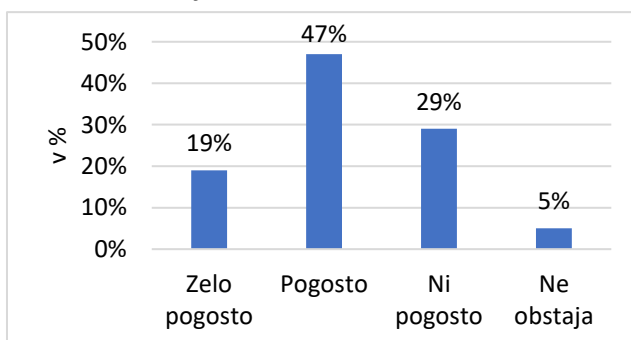

91 % anketirancev je bilo zaposlenih za nedoločen čas, sledijo zaposleni za določen čas (6%), 1 % predstavljajo pogodbeni delavci (avtorska pogodba, podjetna pogodba, študentsko delo ipd.), in 2 % drugo (upokojenec, samozaposlen v kulturi, brezposelni ipd.).

Analiza rezultatov

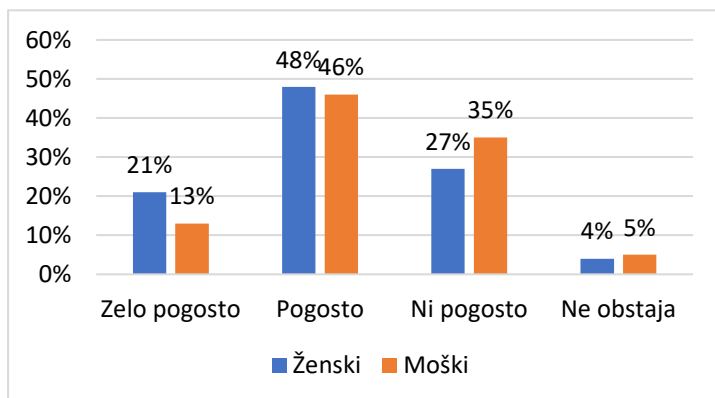
V anketi smo želeli preveriti kakšna je splošna percepcija o razširjenosti spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja na delovnem mestu v Sloveniji.

Graf 1: Kako pogosto je po vašem mnenju spolno in drugo nadlegovanje ter trpinčenje na delovnem mestu v Sloveniji?

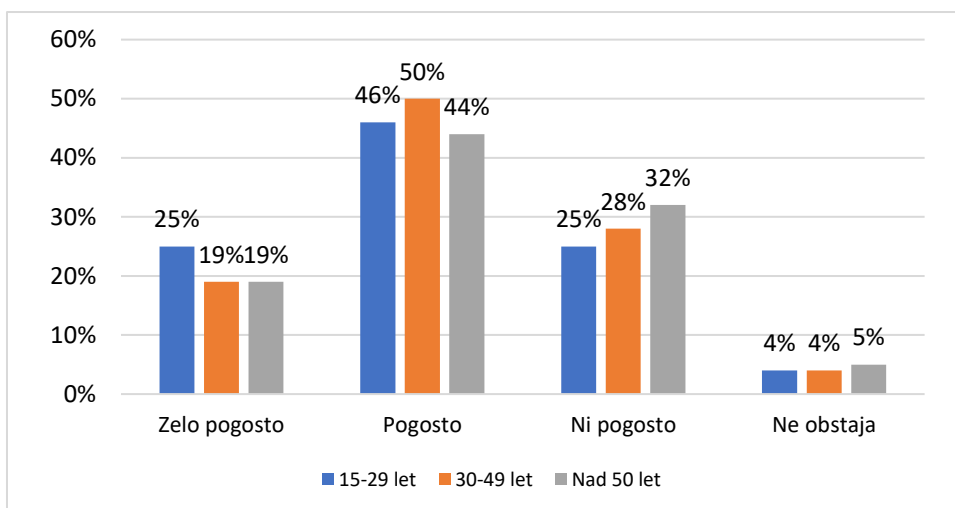
Slaba petina oziroma 19 % vprašanih meni, da je spolno in drugo nadlegovanje ter trpinčenje zelo pogosto na delovnem mestu v Sloveniji, 47 % jih meni, da je pogosto, 29 % da ni pogosto in le 5 % jih meni, da ne obstaja.

Graf 1a: Pogostost spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja na delovnem mestu glede na spol

Da je spolno in drugo nadlegovanje ter trpinčenje zelo pogosto in pogosto meni več anketiranih žensk (69 %) kot moških (59%).

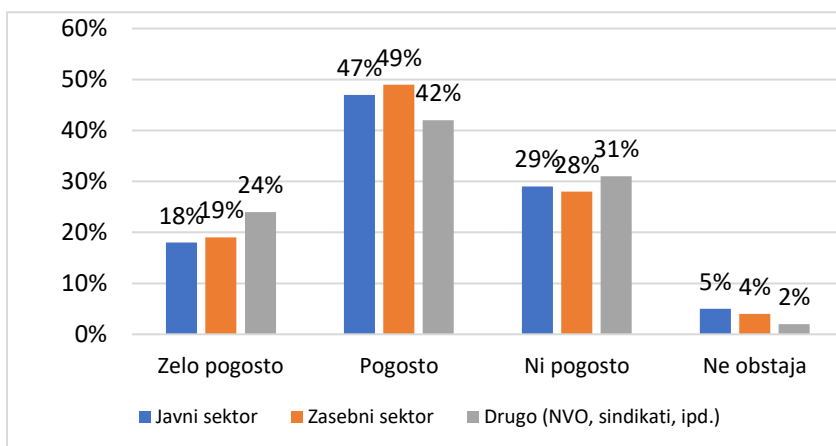
Graf 1b: Pogostost spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja na delovnem mestu glede na starost

V vseh treh starostnih skupinah vprašani menijo, da je spolno in drugo nadlegovanje ter trpinčenje zelo pogosto ali pogosto (15-29 let v 71%, 30-49 let v 69%, nad 50 let 63%). Med temi nekoliko izstopa starostna skupina

nad 50 let, ki meni, da je pojavnost takih ravnanj manj pogosta oziroma ne obstaja.

Graf 1c: Pogostost spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja na delovnem mestu glede na sektor zaposlitve

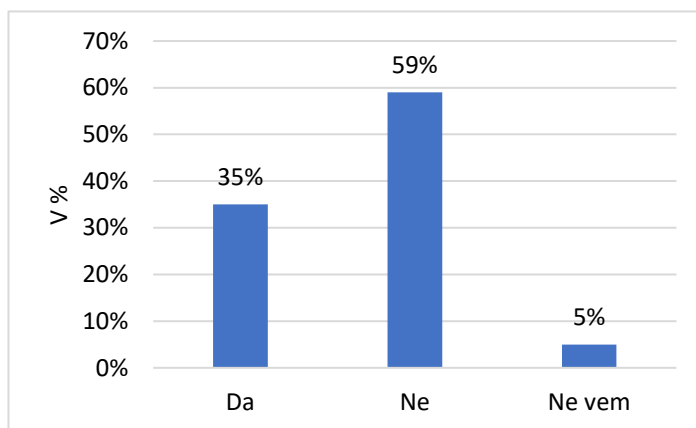
Med sektorji zaposlitve anketiranih ni bistvenih razlik, glede ocenjevanja pogostosti spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja na delovnem mestu. Da je zelo pogosto in pogosto meni 68 % respondentov iz zasebnega sektorja, 66 % iz sindikatov, NVO ipd., ter 65 % iz javnega sektorja.

Trpinčenje na delovnem mestu

V nadaljevanju predstavljamo rezultate sklopa vprašanj, ki so se nanašali na trpinčenje. Na vprašanja so odgovarjali le tisti, ki so odgovorili, da so trpinčenje doživeli v zadnjih šestih mesecih.

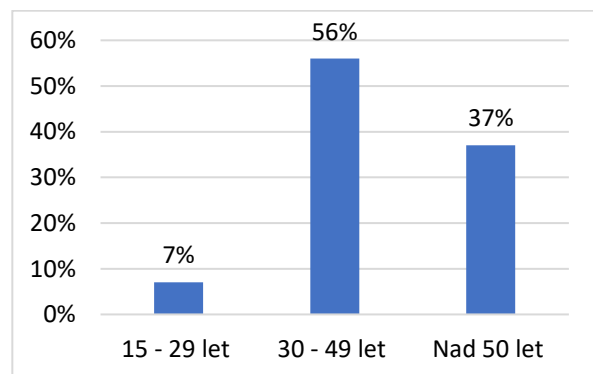
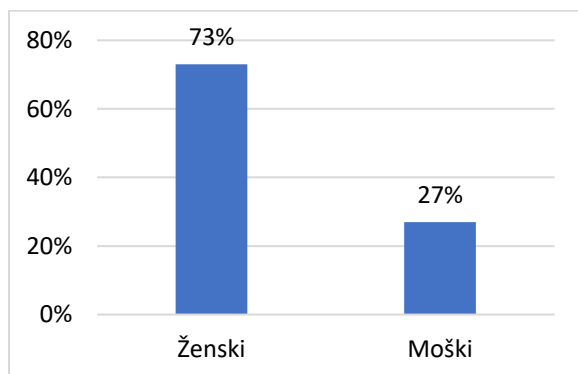
Graf 2: Ali ste bili v zadnjih šestih mesecih izpostavljeni trpinčenju na delovnem mestu? N=497

Pri tem vprašanju smo podali dodatno še definicijo trpinčenja in sicer, »Ko govorimo o trpinčenju imamo v mislih ponavljajoče se ali sistematično, dalj časa trajajoče negativno, nehumano in žaljivo ravnanje ali vedenje, usmerjeno proti posameznemu delavcu ali skupini delavcev na delovnem mestu (npr. kričanje, nenehno kritiziranje dela, ki nima podlage v napakah pri delu, prepoved komuniciranja z delavcem s strani sodelavcev, zastraševanje, blatenje, zasmehovanje, ignoriranje delavca, dodeljevanje nesmiselnih delovnih nalog, delavec ne dobi več novih delovnih nalog ali so mu delovne naloge odvzete, pošiljanje v "pokojo", onemogočanje izražanja svojega mnenja, delegiranje nujnih delovnih nalog tik pred iztekom delovnega dneva, žaljivo komuniciranje po e-pošti, telefonu ipd.). Ne govorimo o enkratnem primeru, temveč o dolgotrajnem procesu, ki lahko traja tudi več let.«

Več kot tretjina oziroma 35 % anketiranih je poročala, da je bilo v zadnjih šestih mesecih izpostavljenih trpinčenju na delovnem mestu, 59 % jih ni bilo izpostavljenih, 5 % pa je odgovorilo z »Ne vem«.

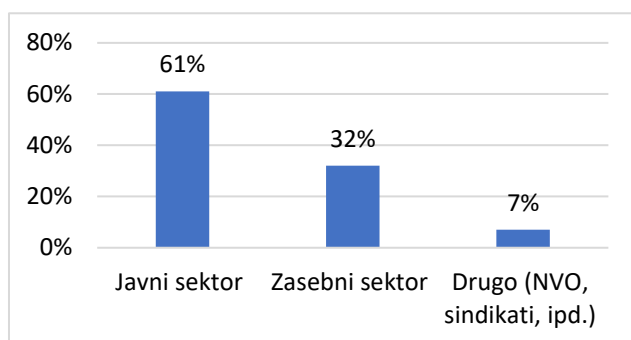
Graf 2a in Graf 2b: Žrtve trpinčenja glede na spol in starost, N=176

Med tistimi, ki so doživeli trpinčenje v zadnjih šestih mesecih je precej več žensk, in sicer kar 73 %, 27 % pa je moških.

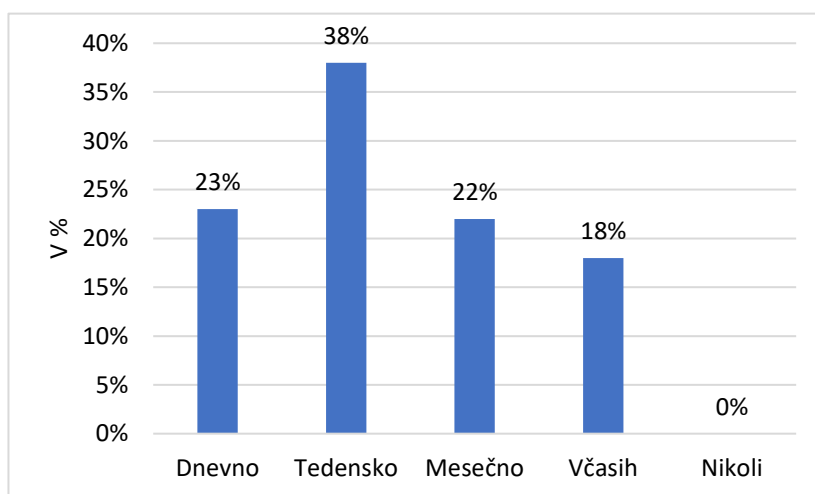
Večina žrtev pripada starostni skupini 30 – 49 let (56 %), sledi starostna skupina nad 50 let (37 %) in z najmanjšim deležem (7%) starostna skupina 15 – 29 let.

Graf 2c: Žrtve trpinčenja glede na sektor zaposlitve, N = 176

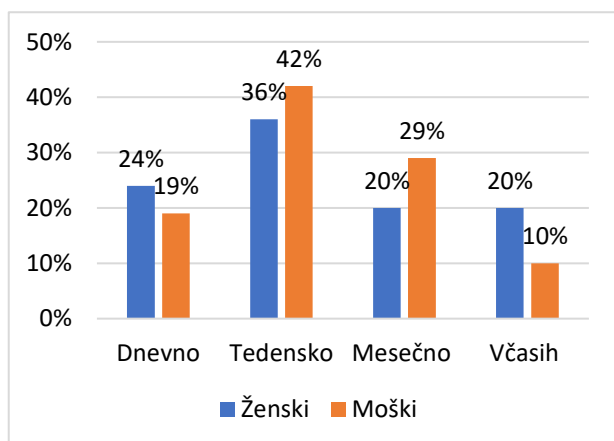
61 % žrtev trpinčenja je zaposlenih v javnem sektorju, sledijo žrtve iz zasebnega sektorja (32 %) in zaposleni v nevladnih organizacijah, sindikatu itd. (7 %).

Graf 3: Kako pogosto ste bili v zadnjih šestih mesecih izpostavljeni trpinčenju na delovnem mestu? N = 176

Več kot tretjina (38 %) respondentov poroča, da je bila izpostavljena trpinčenju tedensko, skoraj petina pa dnevno (23 %), mesečno (22 %) ter 18 % jih je bilo trpinčenju izpostavljenih včasih.

Graf 3a: Pogostost izpostavljenosti trpinčenju na delovnem mestu glede na spol žrtve, N = 176

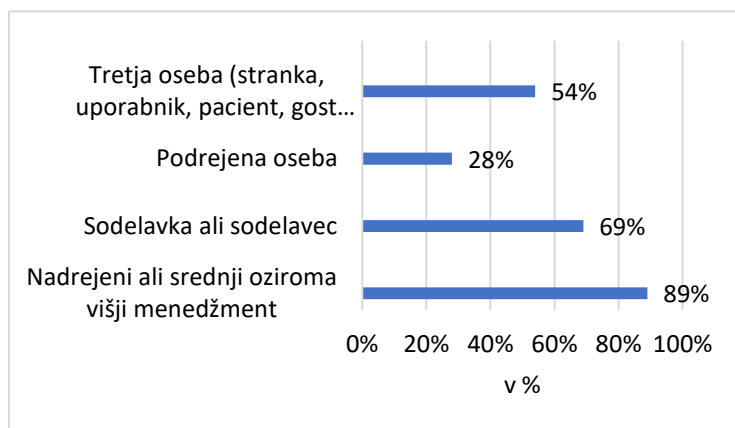

Primerjava glede na spol pokaže, da ženske pogosteje poročajo o dnevnem in občasnem trpinčenju v primerjavi z moškimi, moški pa o tedenskem in mesečnem trpinčenju na delovnem mestu.

O dnevnem in tedenskem trpinčenju poročajo najpogosteje žrtve v starostni skupini 15-29 let, sledijo anketiranci nad 50 let.

Analiza ni pokazala bistvenih razlik med odgovori respondentov po starostni strukturi in sektorju zaposlitve.

Graf št. 4: Kdo vas je trpinčil in kako pogosto? N = 176

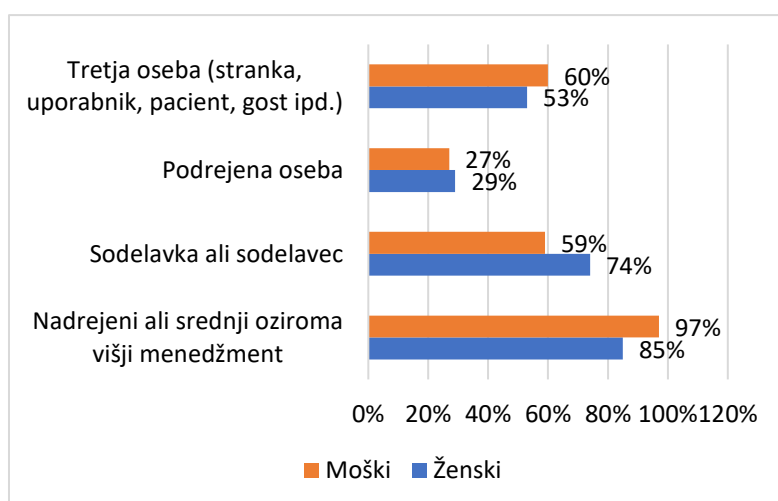

Najpogostejši storilci trpinčenja so po besedah anketirancev nadrejeni, srednji oziroma višji menedžment (89 %), tem pa sledijo sodelavci in sodelavke (69 %), tretje osebe (stranka, uporabnik, pacient, gost ipd.) (54 %) in podrejene osebe (28 %).

Po odgovorih anketirancev podatki kažejo, da nad žrtvijo izvaja trpinčenje tudi več oseb hkrati (npr. nadrejeni in sodelavci).

Seštevek deležev je tu višji od 100 %, saj so anketiranci lahko izbrali več možnosti glede na storilca in pogostost izvajanja trpinčenja.

Graf 4a: Storilec trpinčenja glede na spol žrtve, N = 176

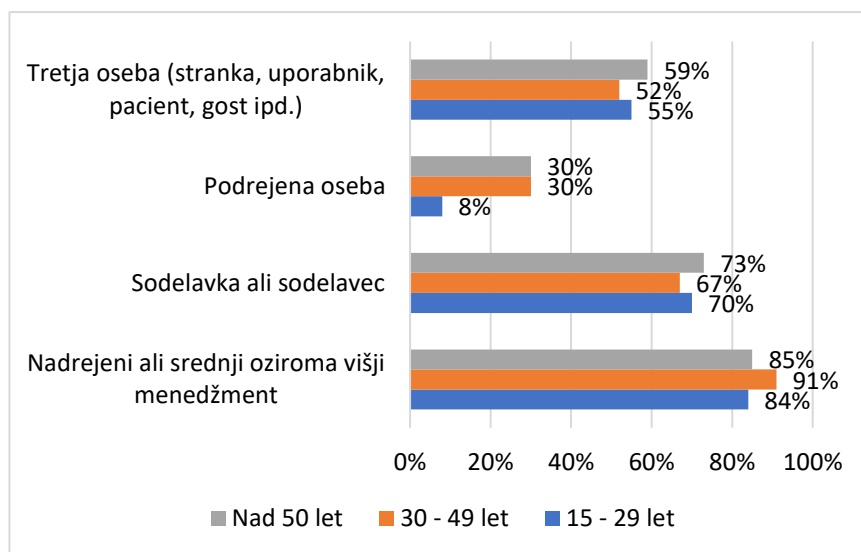

Primerjava med spoloma kaže, so moški v primerjavi z ženskami pogosteje trpinčeni s strani tretjih oseb (stranka, uporabnik, pacient, gost, ipd.) (60 % M, 53 % Ž)), ženske pa pogosteje s strani sodelavke ali sodelavca (59 % M, 74 % Ž). Pri obeh so najpogostejši storilci nadrejeni ali srednji oziroma višji menedžment (97 % M, 85 % Ž).

Seštevek deležev je tu višji od 100 %, saj so anketiranci lahko izbrali

več možnosti glede na storilca in pogostost izvajanja trpinčenja.

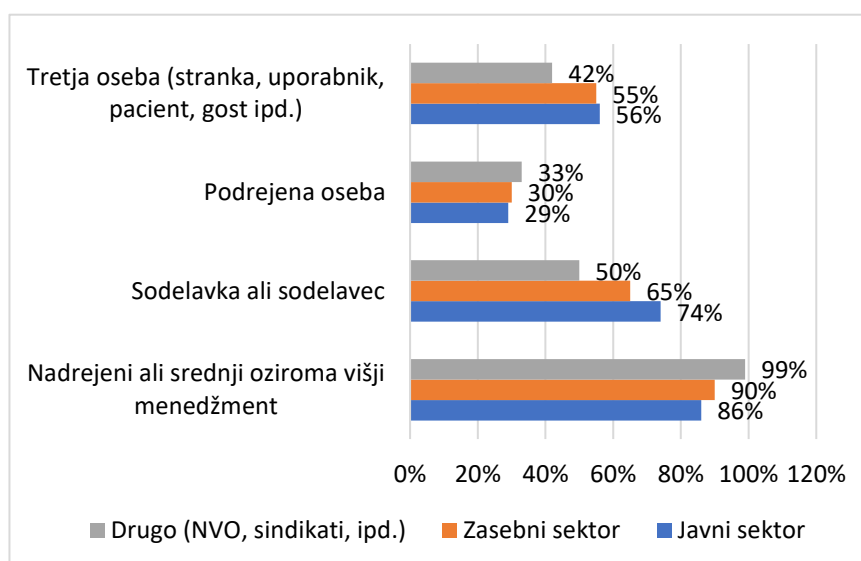
Graf 4b: Storilec trpinčenja glede na starost žrtve, N = 176

V starostni skupini žrtv 30-49 let izstopajo kot storilci trpinčenja nadrejeni ali srednji oziroma višji menedžment, v starostni skupini nad 50 let pa sodelavci ali sodelavke ter tretje osebe (stranka, uporabnik, pacient, gost ipd.). Izstopa nizek delež (8 %) storilcev s strani podrejenih oseb v starostni skupini 15-29 let.

Seštevek deležev je tu višji od 100 %, saj so anketiranci lahko izbrali več možnosti glede na storilca in pogostost izvajanja trpinčenja.

Graf 4c: Storilec trpinčenja glede na sektor zaposlitve, N = 176

Žrtve iz zasebnega sektorja nekoliko pogosteje poročajo, da so storilci nadrejeni ali srednji oziroma višji menedžment (90 % zasebni sektor, 86 % javni sektor), žrtve iz javnega sektorja pa da ti prihajajo iz vrst sodelavk in sodelavcev (74 % javni sektor, 65 % zasebni sektor).

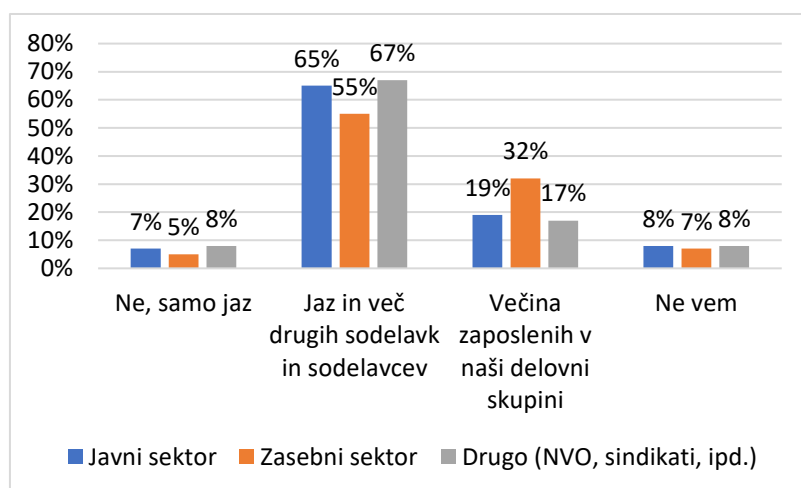
Seštevek deležev je tu višji od 100 %, saj so anketiranci lahko izbrali več možnosti glede na storilca in pogostost izvajanja trpinčenja.

Graf 5: Ali je bil poleg vas še kdo izpostavljen trpinčenju v vašem delovnem okolju? N = 176

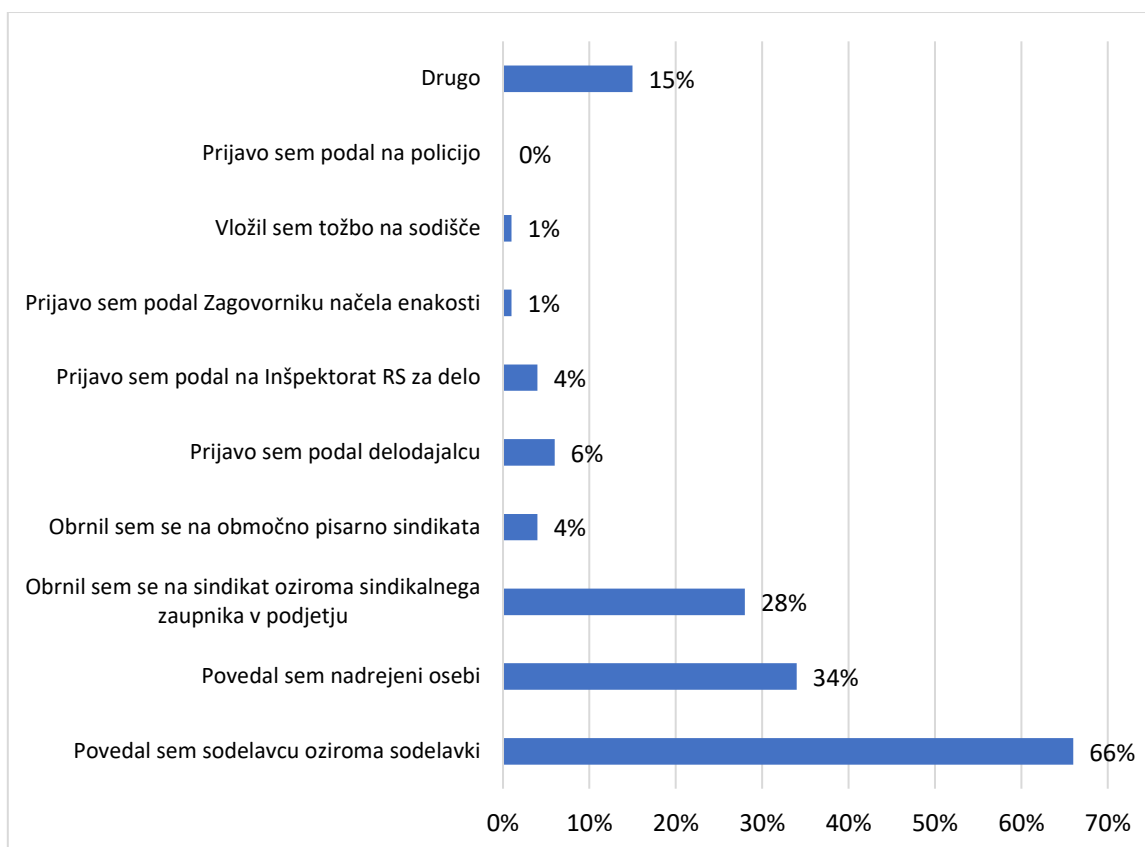
63 % anketirancev, ki so bili sami žrtve trpinčenja poročajo, da je bilo poleg njih izpostavljenih trpinčenju še več drugih sodelavk in sodelavcev, 23 % pa navaja, da je bila trpinčenja deležna večina zaposlenih v njihovi delovni skupini. 7 % anketirancev poroča, da so bili trpinčenju izpostavljeni samo oni, 8 % pa je na vprašanje odgovorilo z odgovorom »Ne vem«.

Graf 5a: Izpostavljenost trpinčenju glede na sektor zaposlitve, N = 176

Kar 32 % anketiranih, ki prihaja iz zasebnega sektorja poroča, da je večina zaposlenih v njihovi delovni skupini izpostavljena trpinčenju, enako poroča 19 % zaposlenih žrtev trpinčenja v javnem sektorju. Velika večina žrtev tako iz zasebnega kot javnega sektorja (87 % zasebni sektor, 84 % javni sektor) pravi, da so trpinčenju poleg njih izpostavljeni tudi drugi zaposleni.

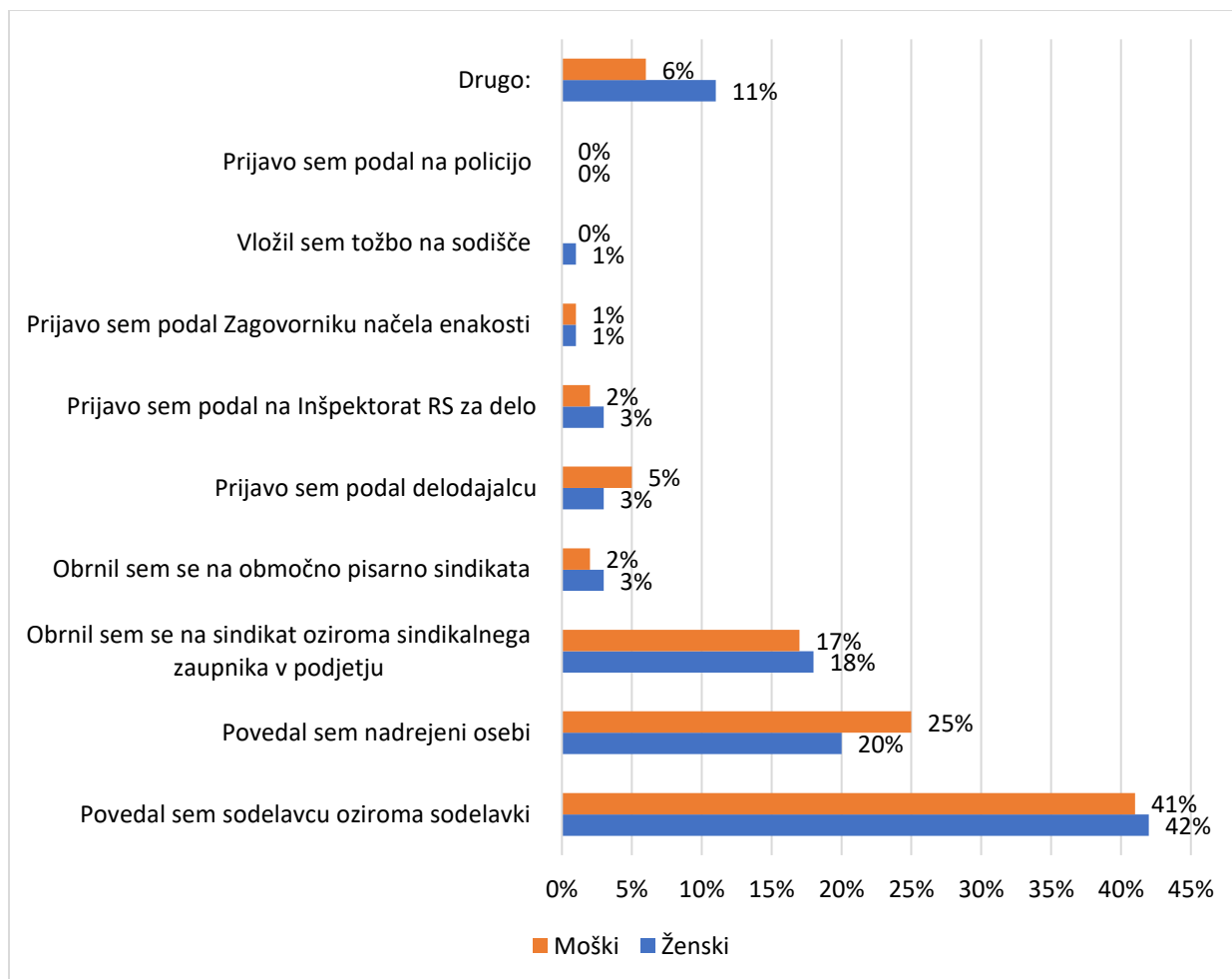
Graf 6: Ali ste o trpinčenju, ki ste ga doživeli koga obvestili ali podali prijavo? N = 176

66 % žrtev je o doživetem trpinčenju povedala sodelavcu oziroma sodelavki, 34 % jih je povedalo nadrejeni osebi, v slabi tretjini primerov (32 %) pa so se žrtve po pomoč obrnile na območno pisarno sindikata oziroma sindikalnega zaupnika v podjetju. 6 % jih je podalo prijavo delodajalcu, 4 % prijavo na Inšpektorat RS za delo, 1 % je vložilo tožbo na sodišče in 1 % jih je podalo prijavo Zagovorniku načela enakosti. Kar 15 % anketirancev je izbralo odgovor »Drugo«, pod kar so največkrat zapisali, zakaj se za prijavo niso odločili. Menijo, da bi s tem tvegali izgubo službe, se bojijo nadrejenih, so prepričani, da se ne bi nič spremenilo ali bi se situacija celo poslabšala, ker dejanja težko dokažejo, ker imajo povzročitelji kritje s strani nadrejenih oziroma so ti sami povzročitelji.

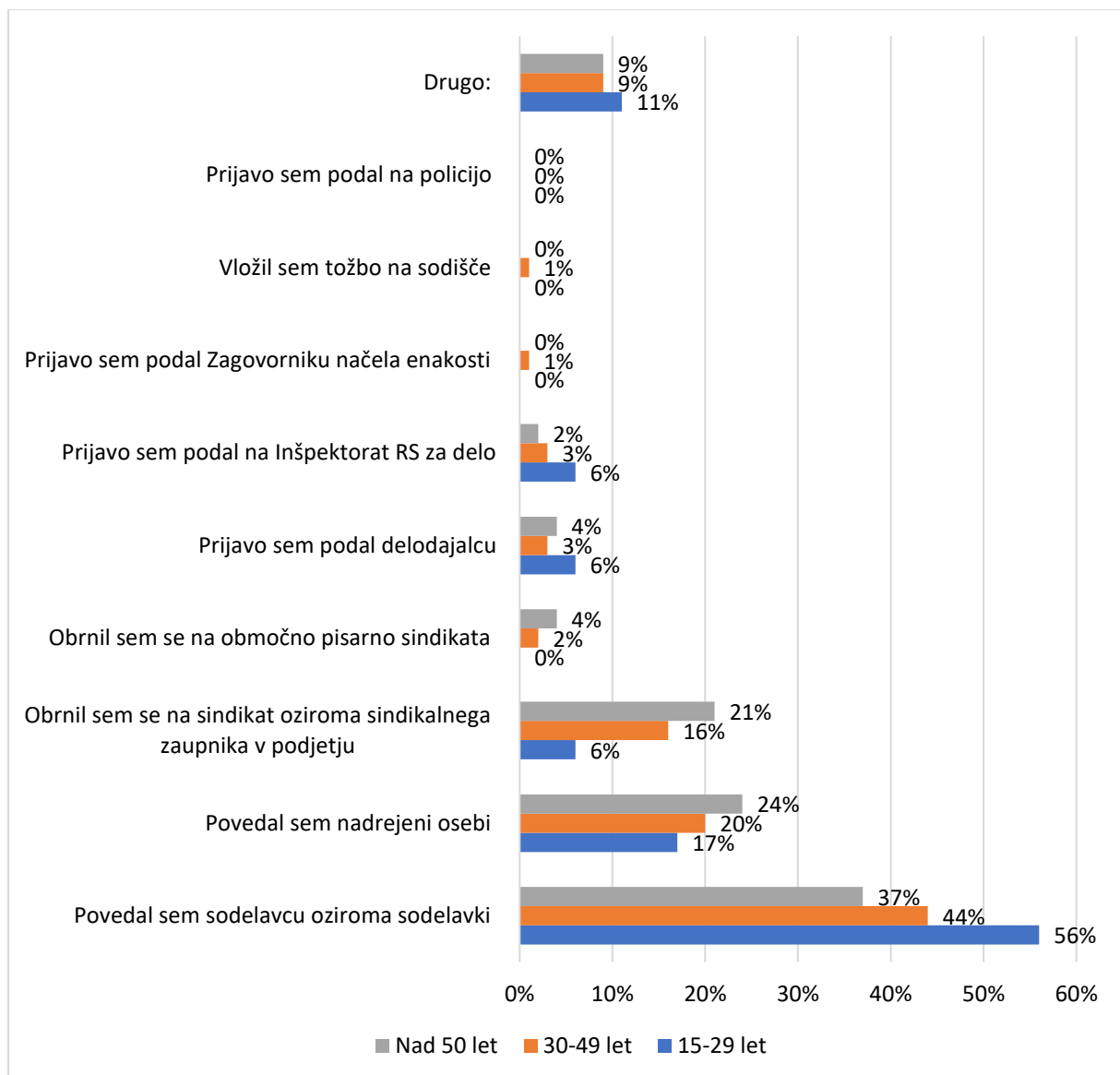
Seštevek deležev je tu višji od 100 %, saj so anketiranci lahko izbrali več možnosti.

Graf 6a: Prijava trpinčenja glede na spol žrtve, N = 176

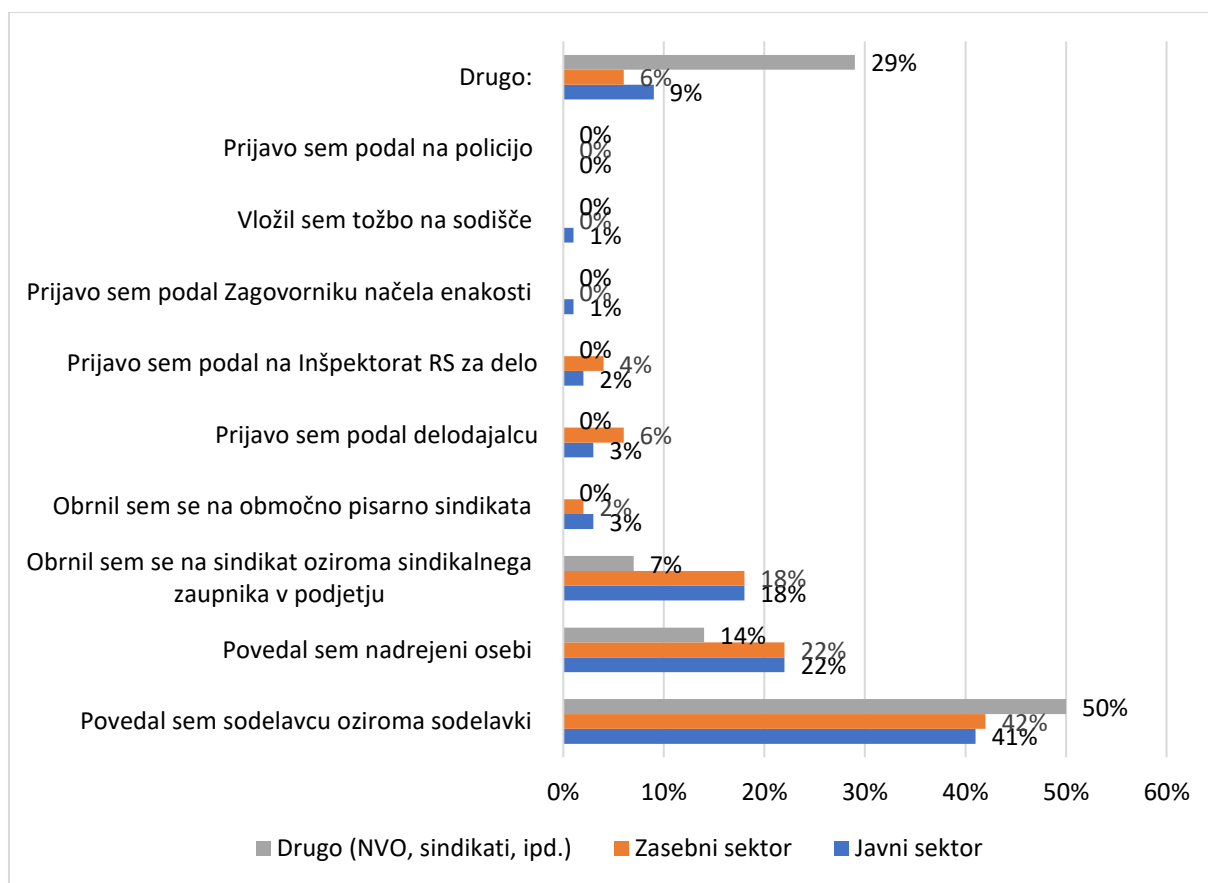
Tako moški kot ženske so najpogosteje (41% M, 42% Ž) o trpinčenju spregovorili s sodelavcem oziroma sodelavko. V primerjavi z anketiranimi ženskami pa so se moški pogosteje obrnili na nadrejeno osebo in so podali prijavo delodajalcu, ženske pa so se na drugi strani pogosteje obrnile na sindikat oziroma sindikalnega zaupnika v podjetju in območno pisarno sindikata, podale prijavo na Inšpektorat RS za delo, vložile tožbo na sodišče.

Graf 6b: Prijava trpinčenja glede na starostno skupino žrtve, N = 176

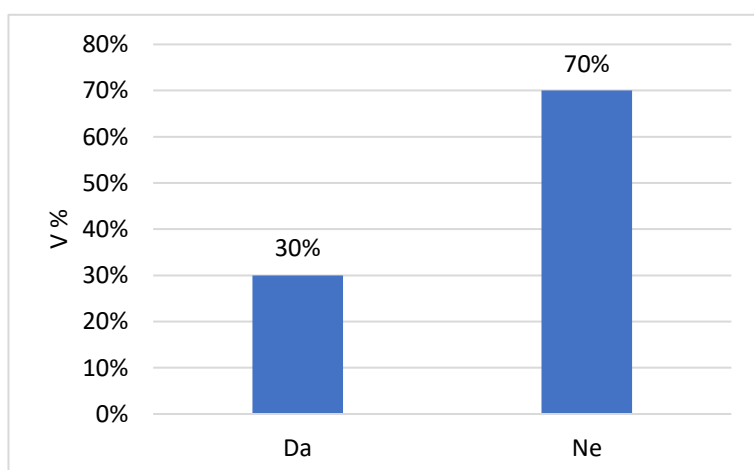
Starejši nad 50 let so se v primerjavi z drugima starostnima skupinama glede doživetega trpinčenja pogosteje obrnili na sindikat oziroma sindikalnega zaupnika v podjetju in območno sindikalno pisarno ter na nadrejeno osebo, mlajši anketiranci (15-29 let) pa so pogosteje prijavili trpinčenje delodajalcu in na Inšpektorat RS za delo.

Graf 6c: Prijava trpinčenja glede na sektor zaposlitve, N = 176

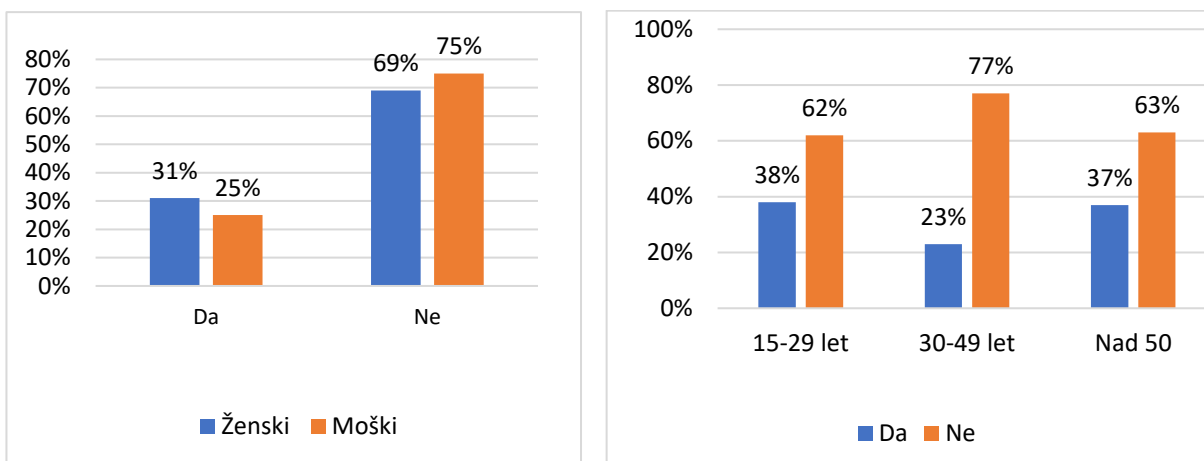
Žrtve iz zasebnega sektorja so se v primerjavi z žrtvami iz javnega sektorja pogosteje odločile za prijavo delodajalcu in na Inšpektorat RS za delo.

Graf 7: Ali ste pisali dnevnik o neželenih ravnanjih oziroma zbirali drugi dokazni material? N = 176

70 % žrtev ni vodilo dnevnika trpinčenja oziroma zbiralo drugi dokazni material, to je naredilo le 30 % žrtev, ki so sodelovale v anketi.

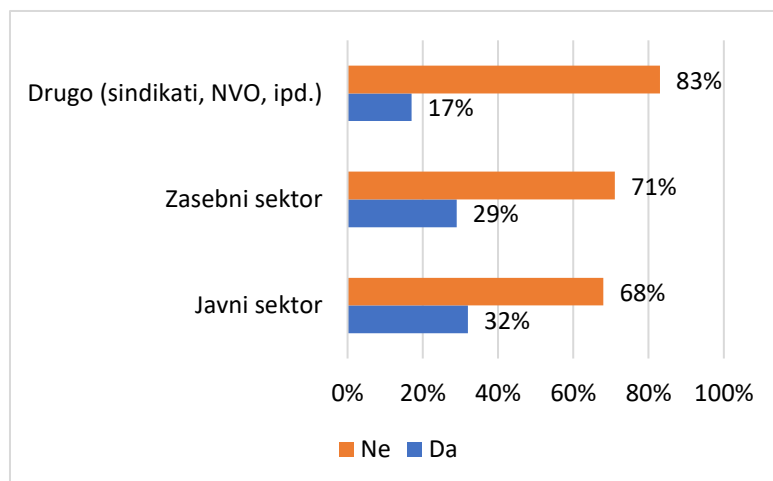
Graf 7a in Graf 7b: Pisanje dnevnika o neželenih ravnanjih oz. zbiranje drugega dokaznega materiala glede na spol in starost žrte, N = 176

Dnevnik trpinčenja je pisalo 31 % žensk in četrtnina (25%) moških, žrtev trpinčenja v zadnjih šestih mesecih.

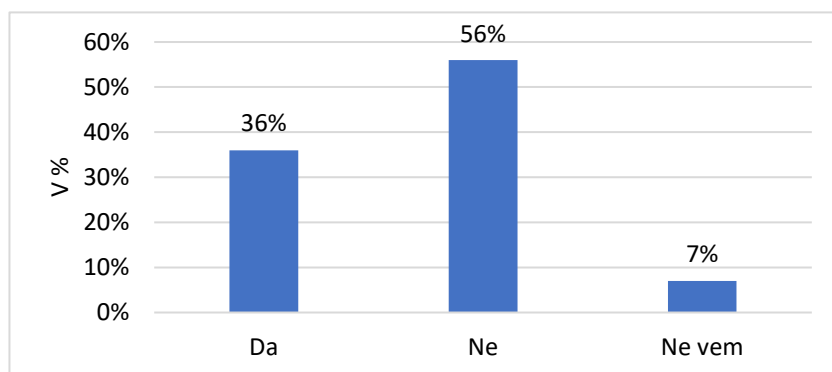
Največji delež žrtev (77%), ki ni pisalo dnevnika o neželenih ravnanjih oziroma zbiralo drugega dokaznega materiala je iz starostne skupine 30-49 let

Graf 7c: Pisanje dnevnika o neželenih ravnanjih oz. zbiranje drugega dokaznega materiala glede na sektor zaposlitve žrtve, N = 176

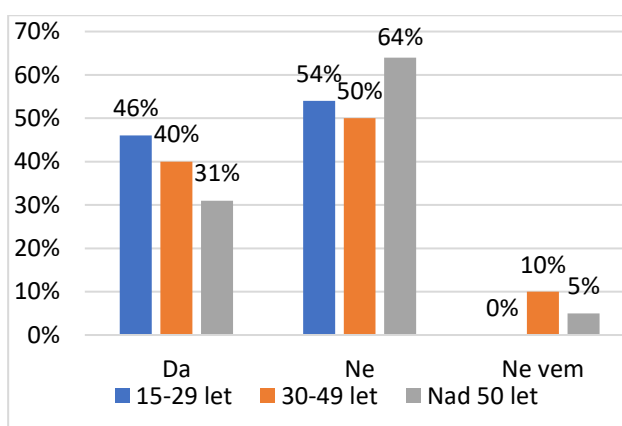
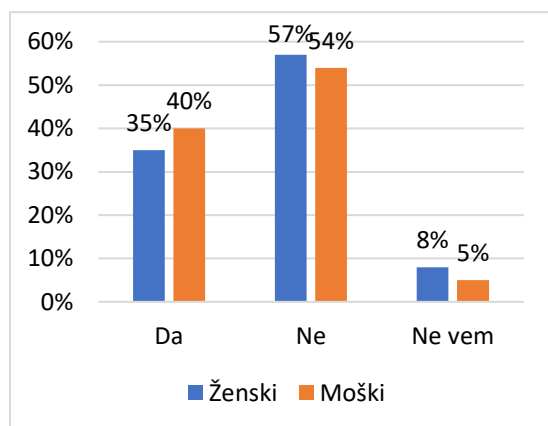
68 % žrtev iz javnega sektorja in 71 % zasebnega sektorja ni pisalo dnevnika trpinčenja ali zbiralo drugega dokaznega materiala.

Graf 8: Ali ste bili v zadnjih šestih mesecih priča trpinčenju na delovnem mestu? N = 497

Več kot polovica anketirancev (56 %) v zadnjih šestih mesecih ni bila priča trpinčenju na delovnem mestu, 36 % jih je bila priča, 7 % zaposlenih pa ne ve, ali so bili priča trpinčenju na delovnem mestu.

Graf 8a in Graf 8b: Priča trpinčenju na delovnem mestu glede na spol in starost ter sektor zaposlitve, N = 497

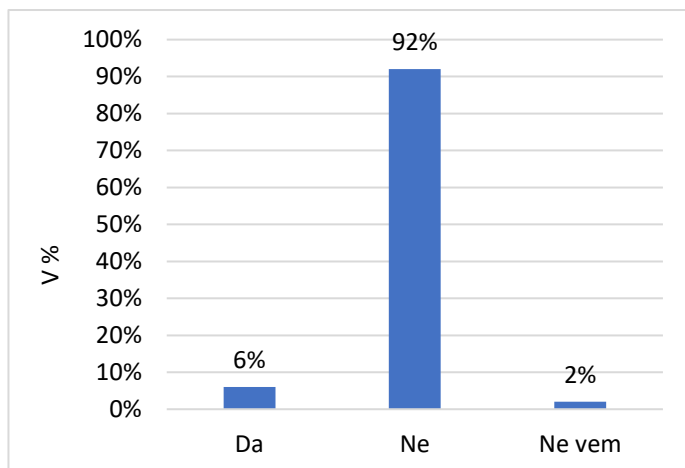
Rezultati kažejo, da so bili moški nekoliko pogosteje priče trpinčenju na delovnem mestu kot ženske (35 % Ž, 40 % M), ter osebe v starostni skupini 15-29 let. Zanimiv je tudi podatek, da 10 % oseb v starostni skupini 30-49 let, ne ve ali so bili priča trpinčenju ali ne. Analiza ni pokazala razlik med odgovori zaposlenih med sektorji.

Spolno nadlegovanje na delovnem mestu

V nadaljevanju predstavljamo rezultate sklopa vprašanj, ki se nanašajo na spolno nadlegovanje na delovnem mestu. Na vprašanja so odgovarjali le tisti, ki so odgovorili, da so spolno nadlegovanje doživeli v zadnjih šestih mesecih.

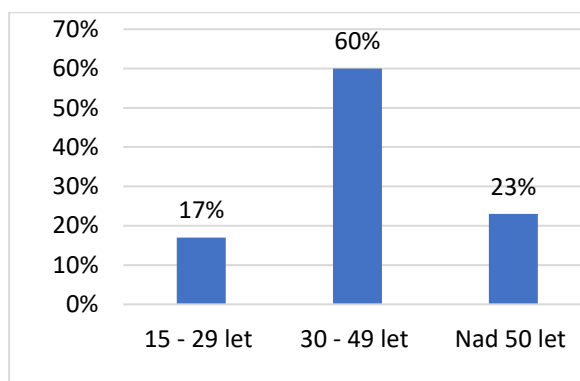
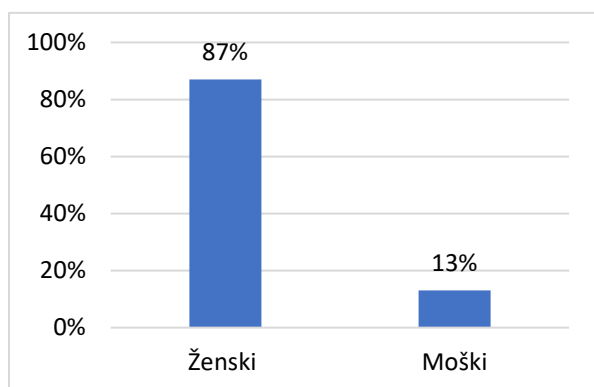
Graf 9: Ali ste bili v zadnjih šestih mesecih izpostavljeni spolnemu nadlegovanju na delovnem mestu? N = 497

Pri tem vprašanju smo podali dodatno še definicijo spolnega nadlegovanja, in sicer: »Kot spolno nadlegovanje opredeljujemo neželena ravnanja spolne narave, kot so nenehni predlogi za zmenke, opolzki komentarji, ki se nanašajo na telo, oblačenje ali videz osebe, pohotni pogledi, žaljivo spogledovanje, otipavanje, nazivanje s "punči", "mucek" itd., šale s spolno vsebino, razpošiljanje pornografskih vsebin po elektronski pošti, družbenih omrežjih, spolni napad ipd.«

Spolno nadlegovanje na delovnem mestu je v zadnjih šestih mesecih doživelo 6 % vprašanih. 92 % pravi, da spolnemu nadlegovanju niso bili izpostavljeni, 2 % anketiranih pa je na vprašanje odgovorilo z »Ne vem«.

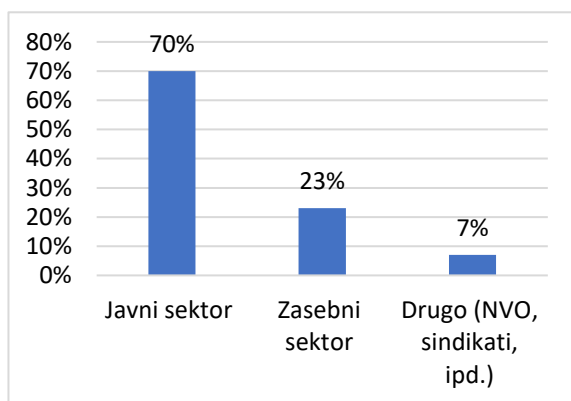
Graf 9a in Graf 9b: Žrtve spolnega nadlegovanja glede na spol in starost, N= 30

Med anketiranci, ki so v zadnjih šestih mesecih doživeli spolno nadlegovanje je velika večina žensk, in sicer 87 % žensk, 13 % pa je moških.

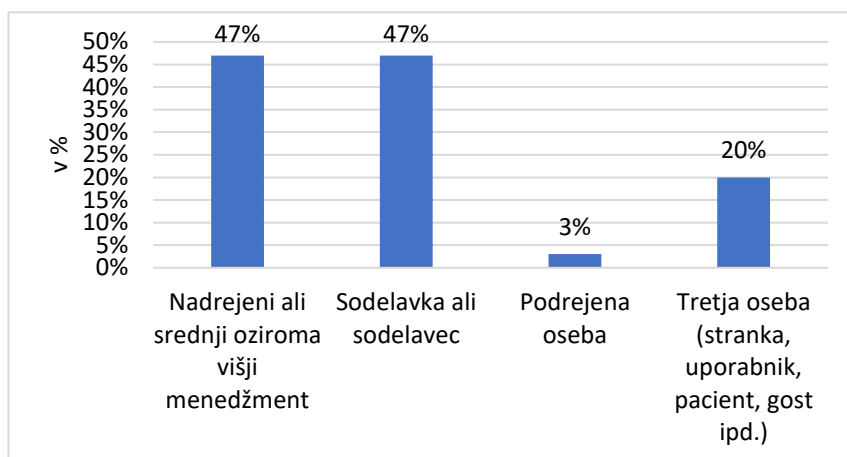
60 % žrtev spolnega nadlegovanja pripada starostni skupini 30 – 49 let, sledi starostna skupina nad 50 let (23 %) ter starostna skupina 15 – 29 let (17 %).

Graf 9c: Žrtve spolnega nadlegovanja glede na sektor, N = 30

70 % žrtev spolnega nadlegovanja je zaposlenih v javnem sektorju, 23 % v zasebnem in 7 % v nevladnih organizacijah, sindikatih itd.

Graf 10: Kdo vas je spolno nadlegoval?, N = 30

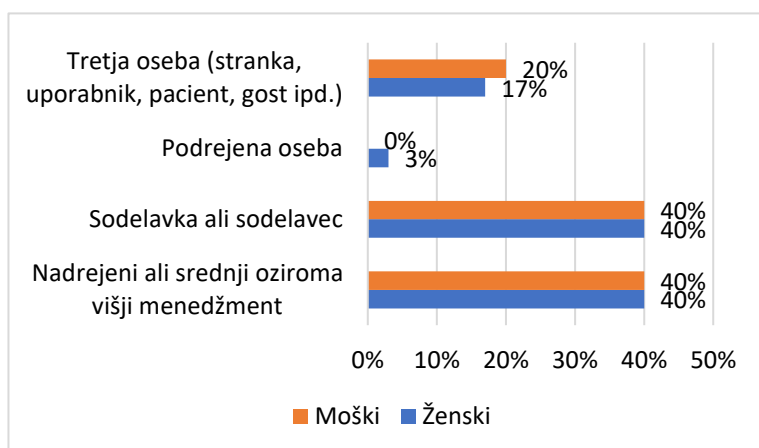

Med povzročitelji spolnega nadlegovanja na delovnem mestu so najpogosteje nadrejeni oziroma srednji ali višji menedžment (47 %) in sodelavci oziroma sodelavke (47 %), sledijo tretje osebe (stranka, uporabnik, pacient, gost itd.) (20 %) ter podrejene osebe (3 %). Rezultati kažejo, da lahko nad žrtvijo

spolno nadlegovanje izvaja tudi več oseb hkrati (npr. nadrejeni in sodelavci).

Seštevek deležev je tu višji od 100 %, saj so anketiranci lahko izbrali več možnosti.

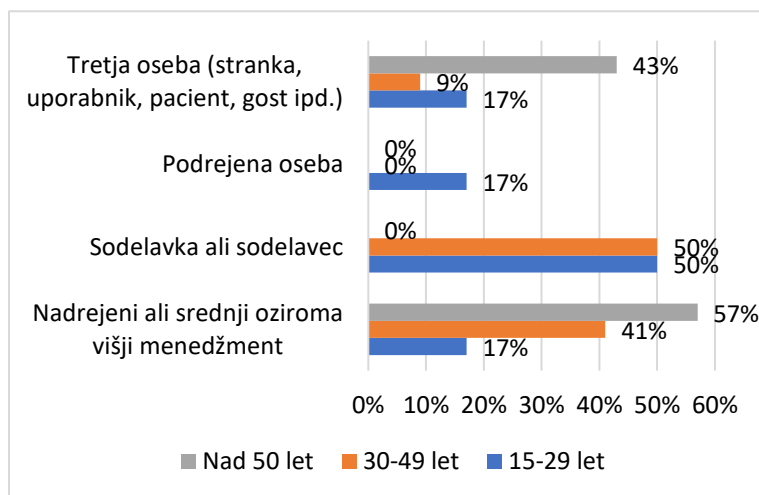
Graf 10a: Storilec spolnega nadlegovanja glede na spol žrtve, N = 30

Analiza ni pokazala bistvenih razlik med spoloma glede na to kdo je bil storilec spolnega nadlegovanja.

Manjša razlika je žrtvami spolnega nadlegovanja na delovnem mestu, ki so bili nadlegovani s strani tretje osebe (stranka, uporabnik, pacient, gost, ipd.) (20 % M, 17 % Ž) ter s strani podrejene osebe (0% M, 3 % Ž).

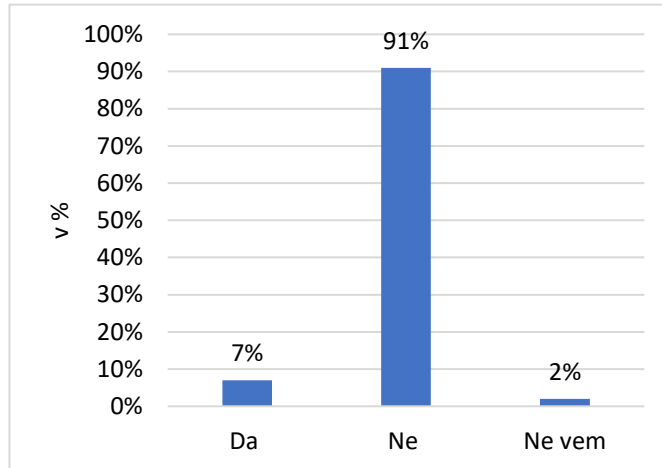
Graf 10b: Storilec spolnega nadlegovanja glede na starost žrtve, N = 30

Žrtve iz starostne skupine nad 50 let v primerjavi z ostalima starostnima skupinama pogosteje poročajo o spolnem nadlegovanju s strani tretje osebe (stranka, uporabnik, pacient, gost, ipd.) ter s strani nadrejenih ali srednjega oziroma višjega menedžmenta, in ne poročajo o storilcih s strani sodelavk oz. sodelavcev in podrejenih oseb. Mladi od 15-29 let pa pogosteje poročajo o spolnem nadlegovanju s strani

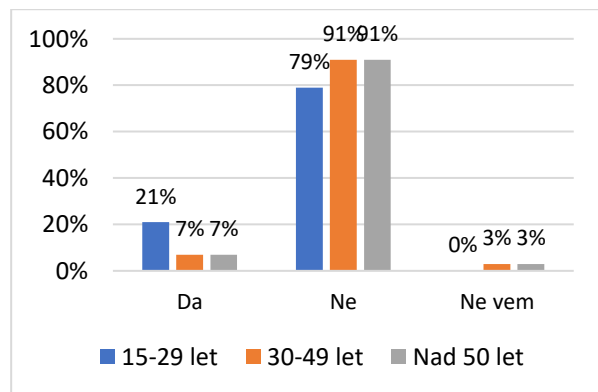
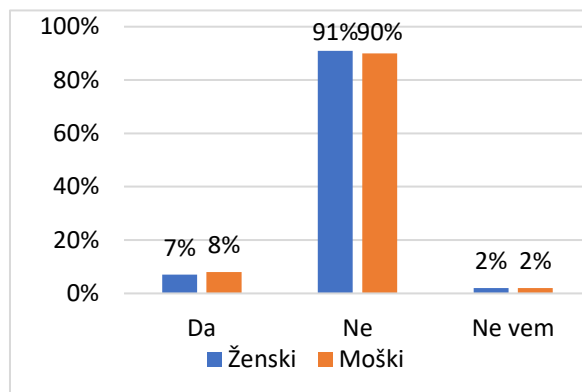
podrejene osebe, presenetljivo nizek pa je delež teh, ki poročajo o spolnem nadlegovanju s strani nadrejenih ali srednjega oziroma višjega menedžmenta.

Graf 11: Ali ste bili v zadnjih šestih mesecih priča spolnemu nadlegovanju na delovnem mestu? N = 497

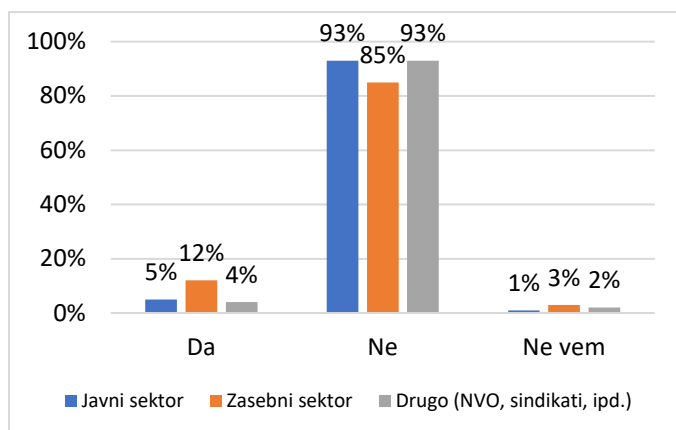
91 % anketiranih v zadnjih šestih mesecih ni bila priča spolnemu nadlegovanju na delovnem mestu, 7% anketiranih poroča, da so bili priča spolnemu nadlegovanju na delovnem mestu, 2 % pa je na vprašanje odgovorila z »Ne vem«.

Graf 11a in Graf 11b: Priča spolnemu nadlegovanju na delovnem mestu glede na spol in starost, N = 497

Glede na starostno skupino izstopajo mladi od 15-29 let, ki so bili najpogosteje priča spolnemu nadlegovanju na delovnem mestu v zadnjih šestih mesecih. Analiza ni pokazala bistvenih razlik med spoloma glede na to ali so bili priča spolnemu nadlegovanju na delovnem mestu.

Graf 11c: Priča spolnemu nadlegovanju na delovnem mestu glede na sektor, N = 497

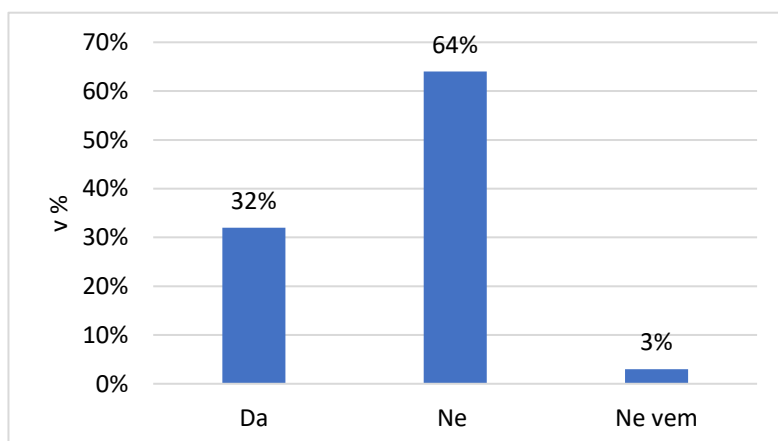
Anketiranci, zaposleni v zasebnem sektorju pogosteje poročajo, da so bili priča spolnemu nadlegovanju na delovnem mestu v zadnjih šestih mesecih v primerjavi z javnim sektorjem in drugo (sindikati, NVO, ipd.)

Drugo nadlegovanje na delovnem mestu

V nadaljevanju predstavljamo rezultate skopa vprašanj, ki so se nanašali na drugo nadlegovanje. Na vprašanja so odgovarjali, le tisti, ki odgovorili, da so drugo nadlegovanje doživeli v zadnjih šestih mesecih.

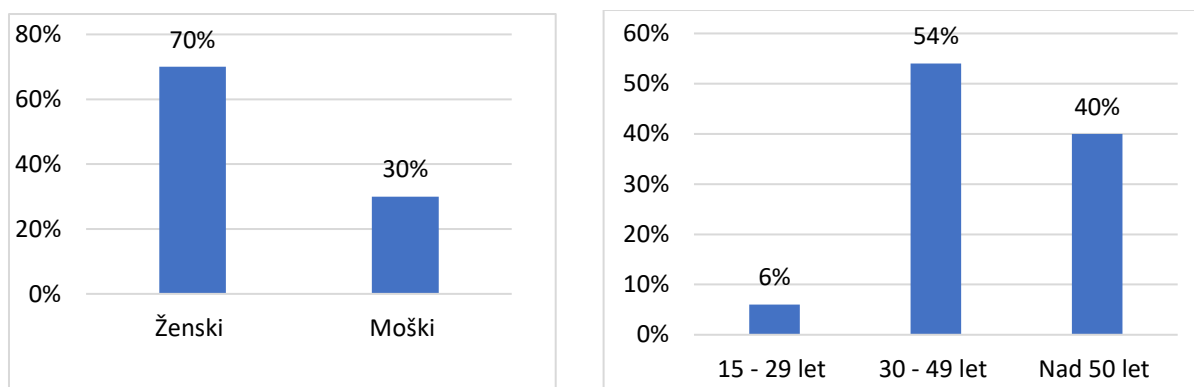
Graf 12: Ali ste bili v zadnjih šestih mesecih izpostavljeni drugemu nadlegovanju na delovnem mestu? N = 497

Drugo nadlegovanje smo v vprašanju opredelili kot »neželeno vedenje z namenom prizadeti dostojanstvo osebe ali ustvariti zastraševalno, poniževalno ali žaljivo okolje, povezano z osebno okolico npr. seksistične ali nacionalistične šale, posmehovanje, žaljenje zaradi spola, narodnosti, rase, jezika, vere, starosti, spolne usmerjenosti, članstva v sindikatu, starševstva ipd.«

32 % anketiranih je bilo v zadnjih šestih mesecih izpostavljenih drugemu nadlegovanju na delovnem mestu, 64 % jih drugemu nadlegovanju na delovnem mestu ni bilo izpostavljenih, 3 % anketiranih pa je na vprašanje odgovorilo z odgovorom »Ne vem«.

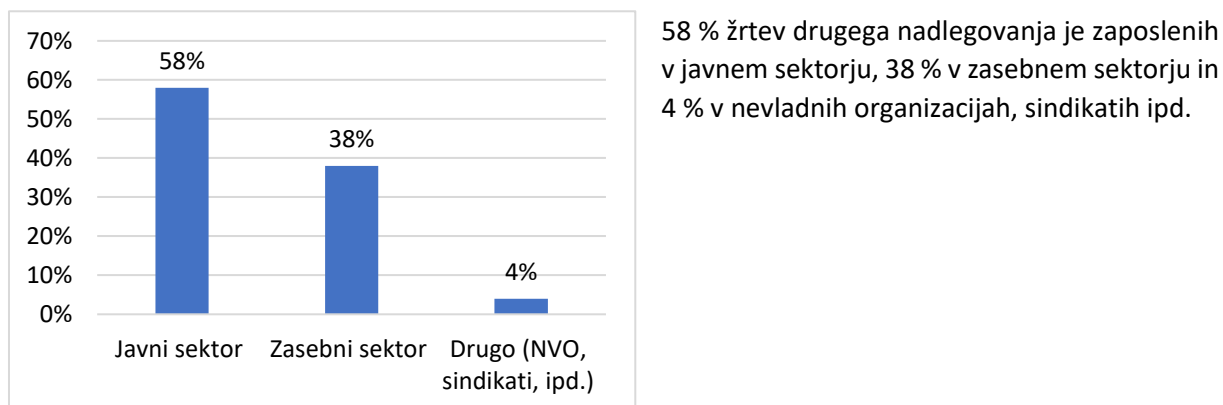
Graf 12a in Graf 12b: Žrtve drugega nadlegovanja glede na spol in starost, N = 160

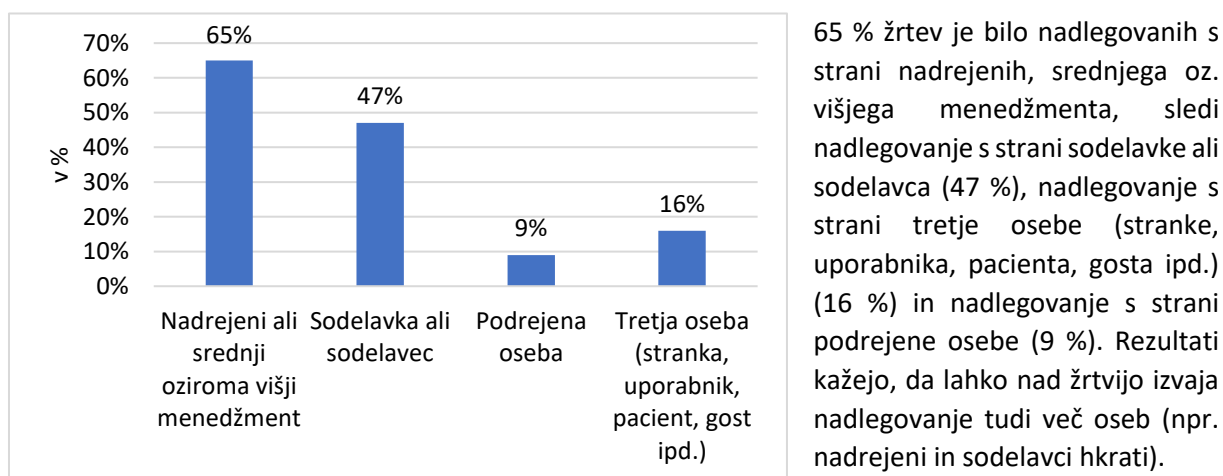
Od respondentov, ki so poročali, da so v zadnjih šestih mesecih doživeli drugo nadlegovanje je ponovno večina žrtev žensk (70 % žrtev).

Več kot polovica oziroma 54 % žrtev drugega nadlegovanja pripada starostni skupini 30 – 49 let, sledijo žrtve iz starostne skupine nad 50 let (40 %) in v najmanjšem, 6 % deležu starostna skupina 15 – 29 let.

Graf 12c: Žrtve drugega nadlegovanja glede na sektor zaposlitve, N = 160

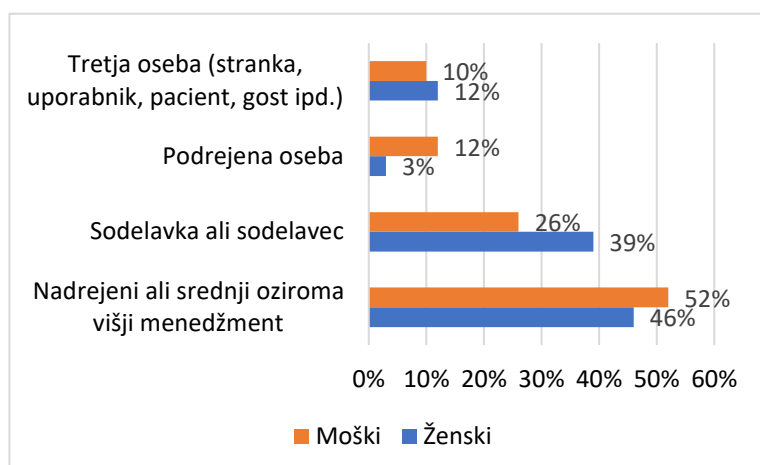

Graf 13: Kdo vas je nadlegoval?, N = 160

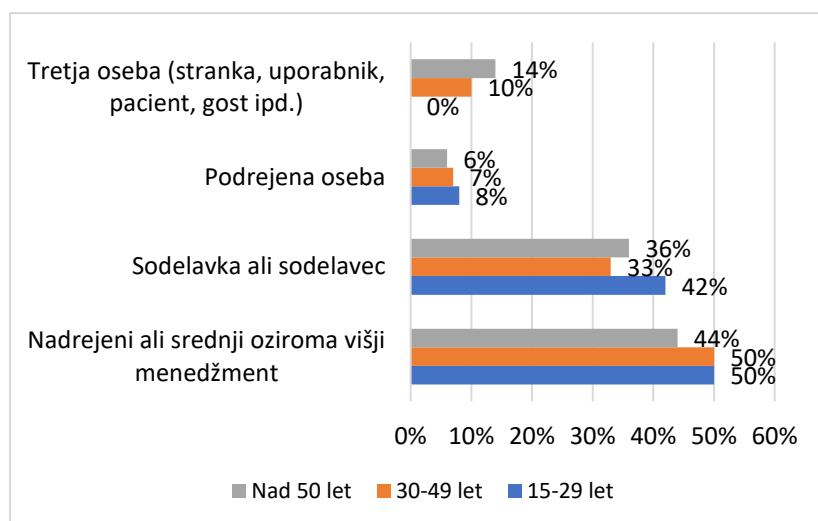
Seštevek deležev je tu višji od 100 %, saj so anketiranci lahko izbrali več možnosti.

Graf 13a: Storilec drugega nadlegovanje glede na spol žrtve, N = 160

Primerjava med spoloma kaže, so moški v primerjavi z ženskami pogosteje nadlegovani s strani nadrejenih ali srednjega oziroma višjega menedžmenta (52 % M, 46 % Ž), in podrejenih oseb (12 % M, 3 % Ž). Ženske pa pogosteje s strani sodelavke ali sodelavca (39 % Ž, 26 % M) in tretjih oseb (12 % Ž, 10 % M).

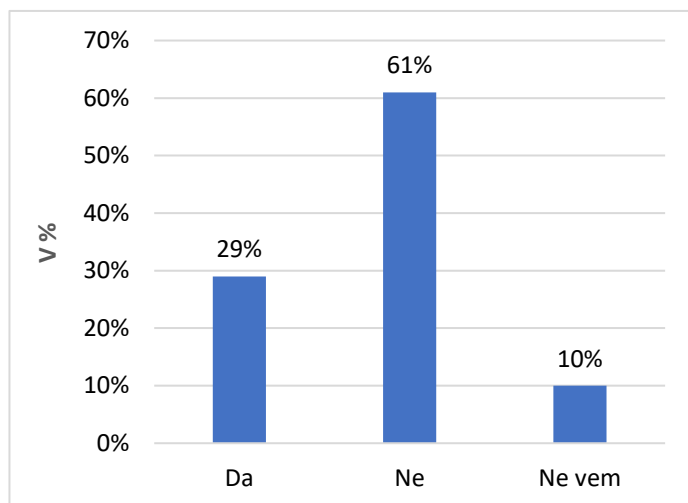
Graf 13b: Storilec drugega nadlegovanje glede na starost žrtve, N = 160

Žrtve iz starostne skupine nad 50 let v primerjavi z ostalima starostnima skupinama pogosteje poročajo o drugem nadlegovanju s strani tretje osebe (stranka, uporabnik, pacient, gost, ipd.) ter manj v primerjavi z drugima starostnima skupinama s strani nadrejenih ali srednjega oziroma višjega menedžmenta. Mladi od 15-29 let pa pogosteje poročajo o spolnem nadlegovanju s strani

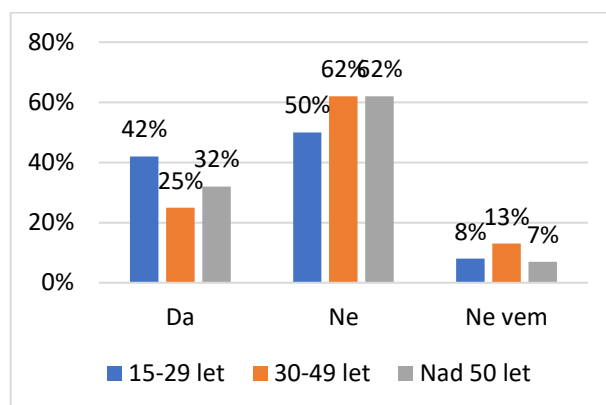
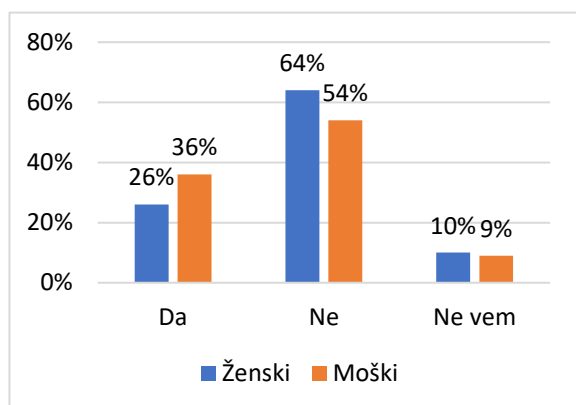
sodelavk in sodelavcev ter podrejene osebe, ter ne poročajo o nadlegovanju s strani tretjih oseb. Največ žrtev drugega nadlegovanja v starostni skupini 30-49 poroča, da so storilci nadrejeni ali srednji oziroma višji menedžment, sledijo jim pa sodelavke in sodelavci.

Graf 14: Ali ste bili v zadnjih šestih mesecih priča drugemu nadlegovanju na delovnem mestu?, N = 497

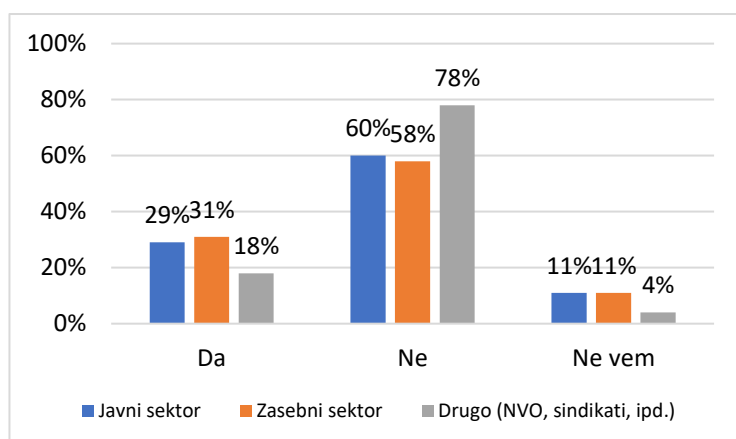
29 % anketirancev poroča, da je bilo priča drugemu nadlegovanju na delovnem mestu, 61 % anketiranih ni bilo priča drugemu nadlegovanju na delovnem mestu, 10 % pa je izbralo odgovor »Ne vem«.

Graf 14a in Graf 14b: Priča drugemu nadlegovanju na delovnem mestu glede na spol in starost, N = 497

Primerjava med spoloma kaže, da je več moških bilo priča drugemu nadlegovanju na delovnem mestu v zadnjih šestih mesecih (36 % M, 26 % Ž) kot žensk. Pri primerjavi po starostnih skupinah pa izstopa starostna skupina 15-29 let, ki v primerjavi z drugima pogosteje poročajo, da so bili priča drugemu nadlegovanju na delovnem mestu v tem obdobju. Zanimiv je tudi podatek, da 13 % oseb v starostni skupini 30-49 let, ne ve ali so bili priča drugemu nadlegovanju ali ne.

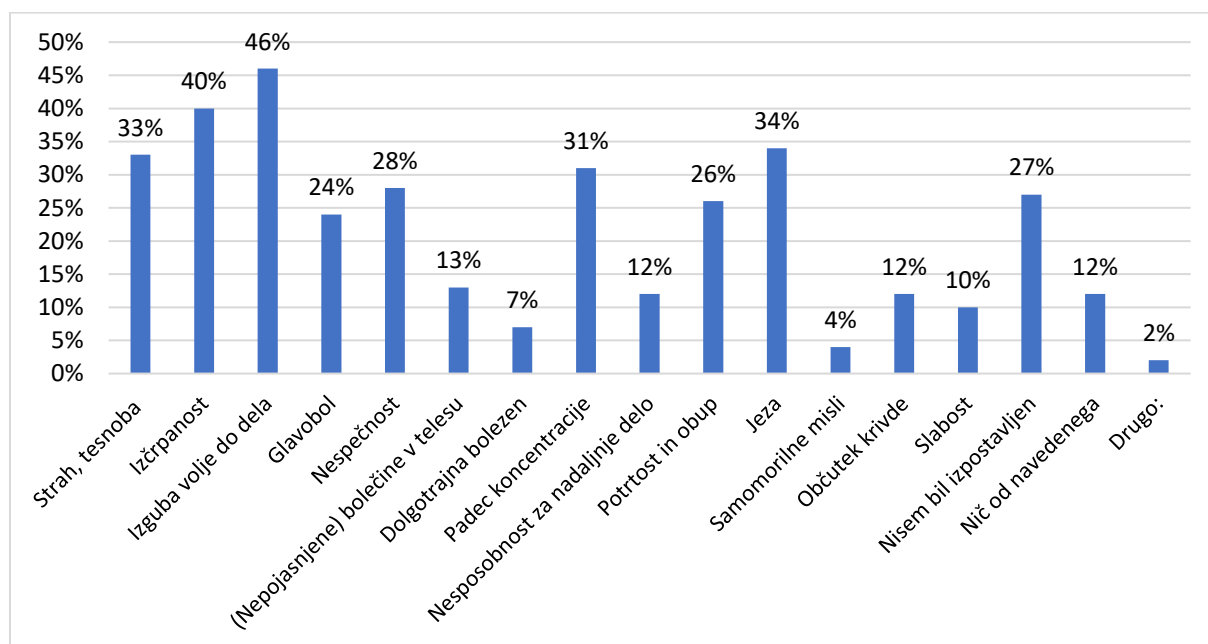
Graf 14c: Priča drugemu nadlegovanju na delovnem mestu glede na sektor zaposlitve, N = 497

Anketiranci, zaposleni v zasebnem sektorju nekoliko pogosteje poročajo, da so bili priča drugemu nadlegovanju na delovnem mestu v zadnjih šestih mesecih. 11 % zaposlenih tako v javnem kot zasebnem sektorju ne ve ali so bili priča nadlegovanju ali ne.

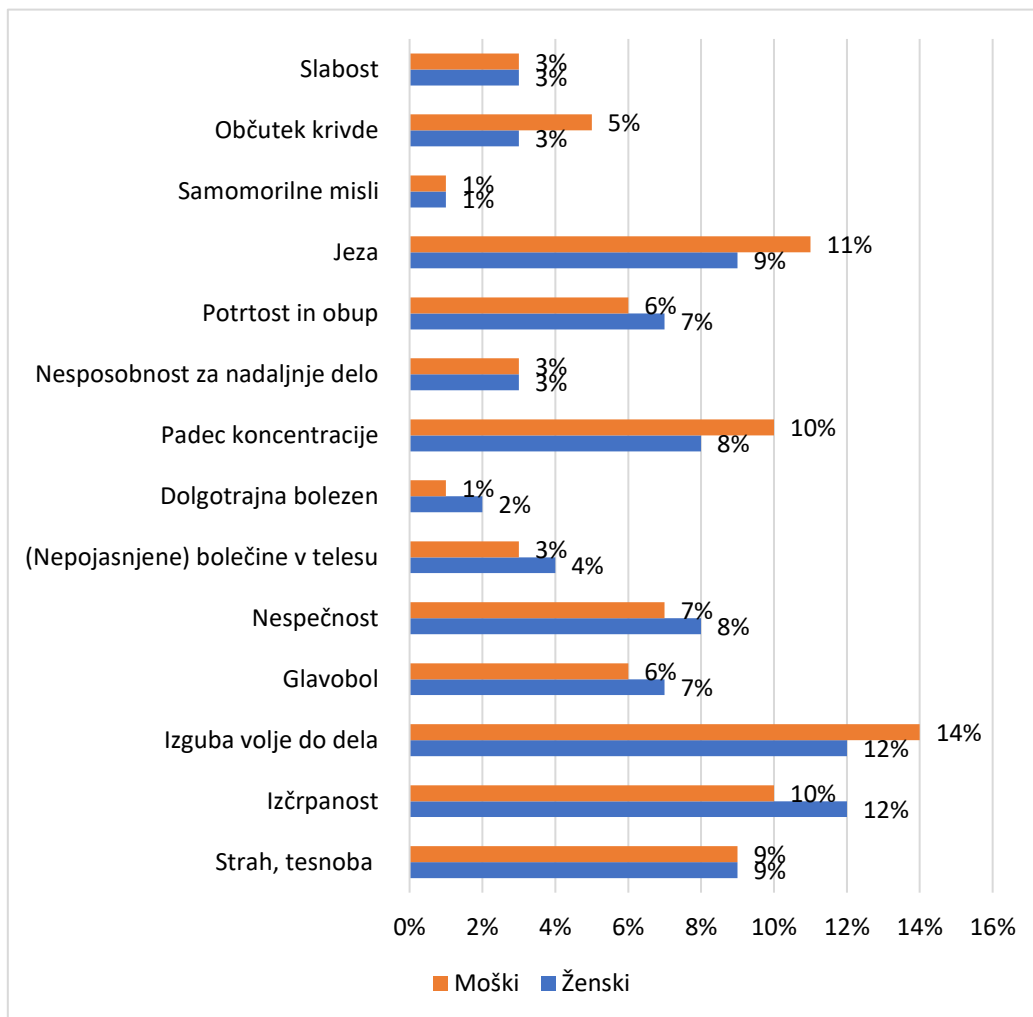
Posledice spolnega ali drugega nadlegovanja ter trpinčenja na delovnem mestu

Graf 15: Ali ste zaznali katero od navedenih posledic izpostavljenosti neželenemu vedenju (spolnemu in drugemu nadlegovanju ter trpinčenju na delovnem mestu)? N = 497

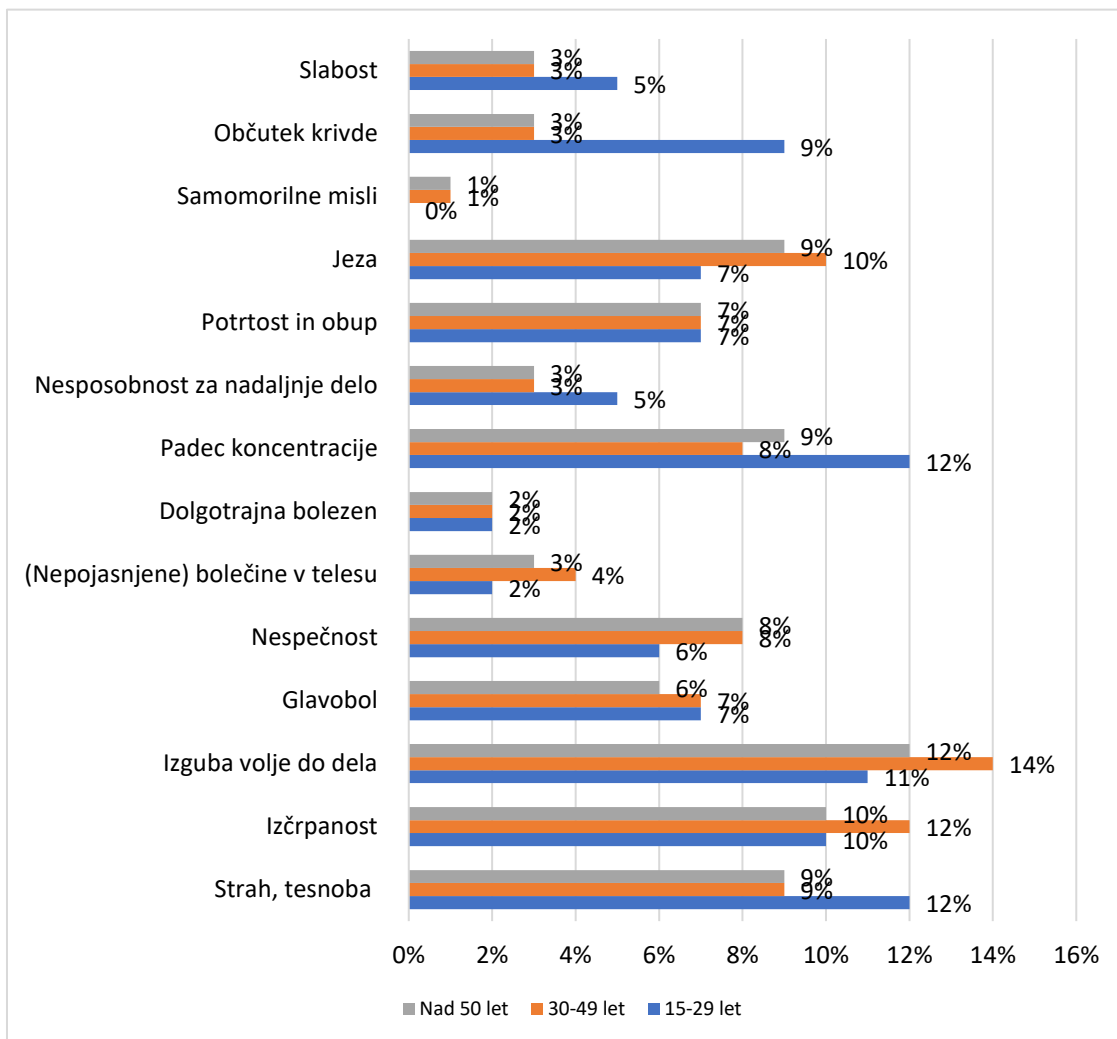
V anketi smo preverili, kakšne posledice so občutile žrtve trpinčenja ter spolnega in drugega nadlegovanja na delovnem mestu. Najpogostejše posledice, ki so jih anketiranci doživljali in smo jih navedli kot možne v anketi so: izguba volje do dela (46 %), izčrpanost (40 %), jeza (34 %), strah in tesnoba (33 %), padeč koncentracije (31 %), nespečnost (28 %), potrtnost in obup (26 %), glavobol (24 %), nepojasnjene bolečine v telesu (13 %), nesposobnost za nadaljnjo delo (12 %), občutek krivde (12 %), slabost (10 %); dolgotrajna bolezen (7 %), samomorilne misli (4 %). Pod odgovor »Drugo«, ki ga je izbralo 2 % anketirancev, so poročali še o neprijetnih občutkih, izpostavljenosti velikim obremenitvam in velikemu številu nalog, občutkih manjvrednosti, stresu in nervozi, bruhanju in odpovedi delovnega razmerja.

Graf 15a: Posledice izpostavljenosti tovrstnim ravnanjem glede na spol, N = 497

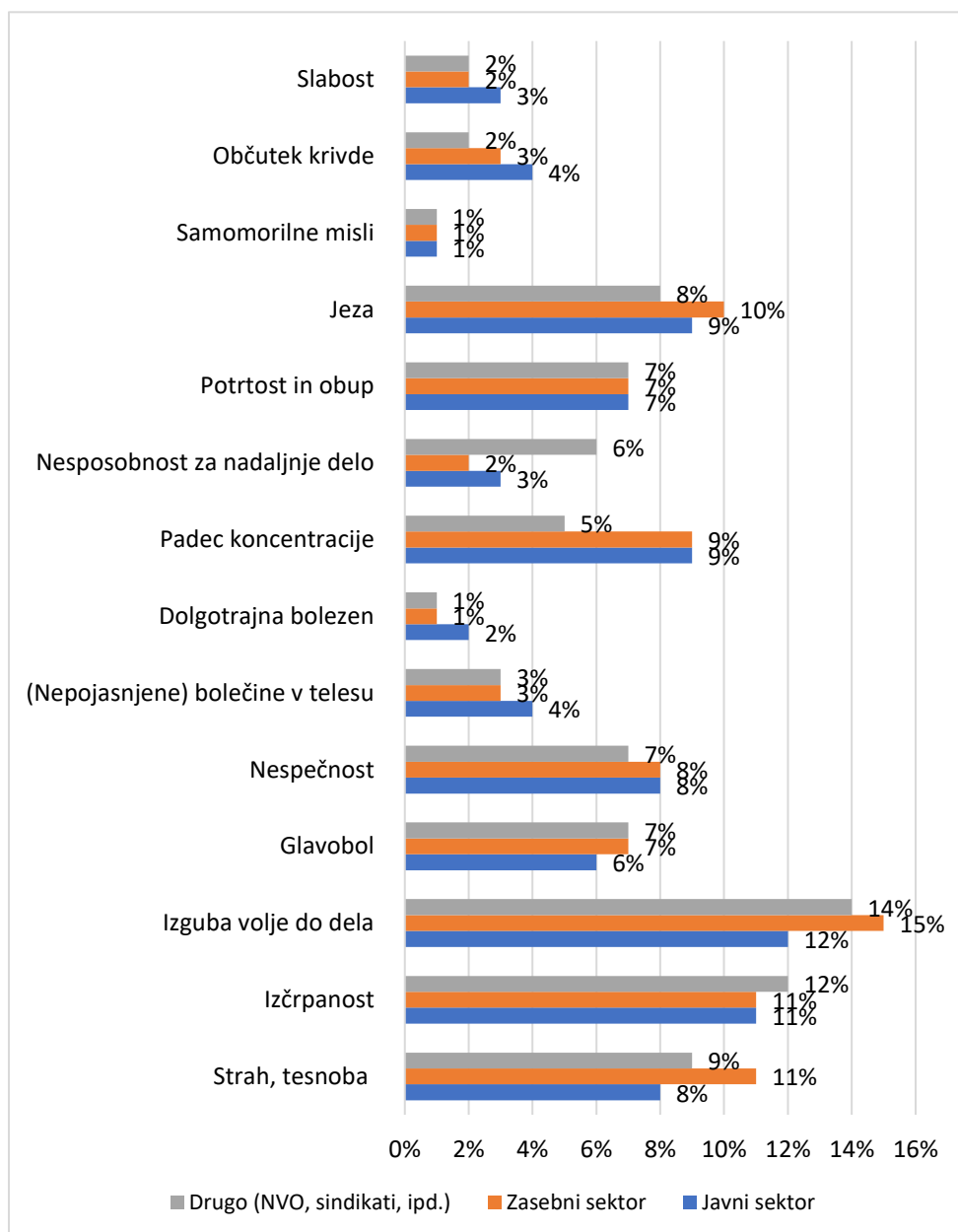
Moški so v primerjavi z ženskami pogosteje poročali o izgubi volje do dela, jezi, padcu koncentracije, občutkih krivde, ženske pa o izčrpanosti, občutkih potrlosti in obupa, nespečnosti, glavobolu, (nepojasnjenih) bolečinah v telesu, dolgotrajni bolezni.

Graf 15b: Posledice izpostavljenosti tovrstnim ravnanjem glede na starost, N = 497

Glede na starost najmanj posledic izpostavljenosti spolnemu in drugemu nadlegovanju ter trpinčenju v splošnem poročajo anketiranci v starostni skupini nad 50 let, sledijo jim anketiranci v starostni skupini 30-49 let ter stari med 15-29 let. V starostni skupini 15-29 let v primerjavi s starejšima starostnima skupinama pogosteje poročajo o strahu, tesnobi, padcu koncentracije, občutku krivde, v starostni skupini med 30-49 let pa o jezi, (nepojasnjenih) bolečinah v telesu, izgubi volje do dela ter izčrpanosti.

Graf 15c: Posledice izpostavljenosti tovrstnim ravnanjem glede na sektor zaposlitve, N = 497

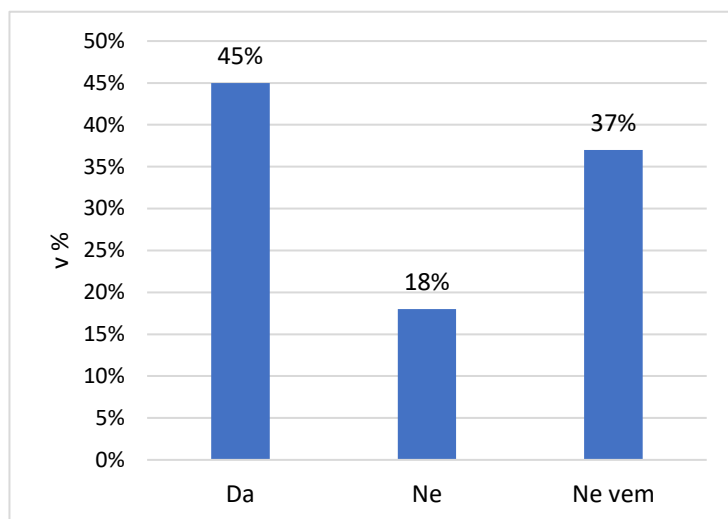

Anketiranci, ki prihajajo iz zasebnega sektorja pogosteje poročajo o jezi, izgubi volje do dela, strahu in tesnobi, iz javnega sektorja pa o slabosti, občutkih krivde, dolgotrajni bolezni, (nepojasnenih) bolečinah v telesu.

Ukrepi za preprečevanje spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja

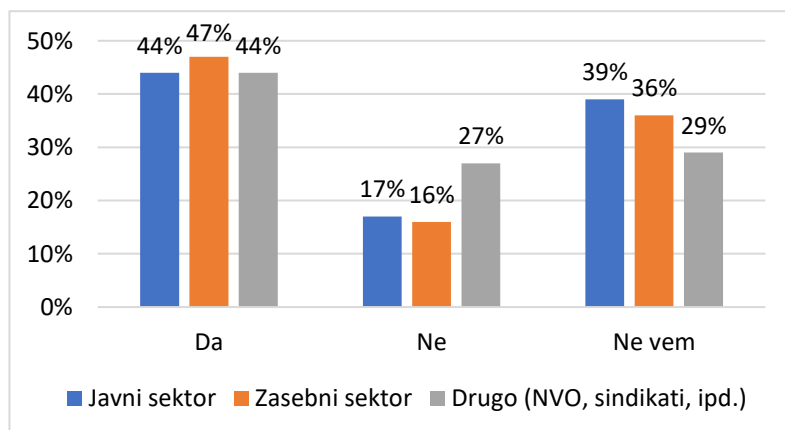
V nadaljevanju predstavljamo rezultate sklopa vprašanj, ki so se nanašali na ukrepe za preprečevanje spolnega ali drugega nadlegovanja ter trpinčenja na delovnem mestu.

Graf 16: Ali imate v vašem podjetju oz. organizaciji sprejete formalne ukrepe za preprečevanje spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja na delovnem mestu?, N = 497

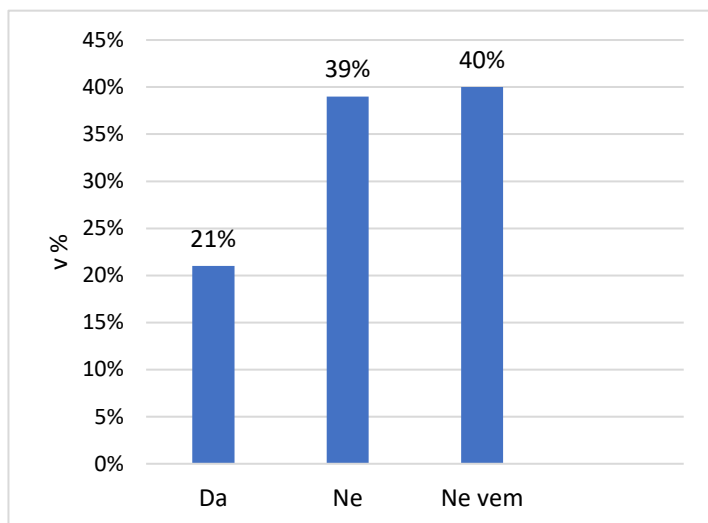
45 % anketirancev je poročalo, da imajo v podjetju oziroma organizaciji sprejete ukrepe za preprečevanje spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja, 18 % jih je odgovorilo, da formalnih ukrepov nimajo sprejetih, kar 37 % pa ne ve, ali imajo v podjetju sprejete formalne ukrepe.

Graf 16a : Sprejetje formalnih ukrepov glede na sektor zaposlitve, N = 497

Nekoliko večji delež anketirancev, ki so zaposleni v zasebnem sektorju (47 %) poroča, da imajo sprejete formalne ukrepe v primerjavi z anketiranci, ki prihajajo iz javnega sektorja (44 %). Pri deležu anketirancev, ki ne vedo sprejete formalne ukrepe pa nekoliko izstopajo zaposleni v javnem sektorju.

Graf 17: Ali se v vašem podjetju oz. organizaciji izvajajo neformalni ukrepi za preprečevanje spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja na delovnem mestu?, N = 497

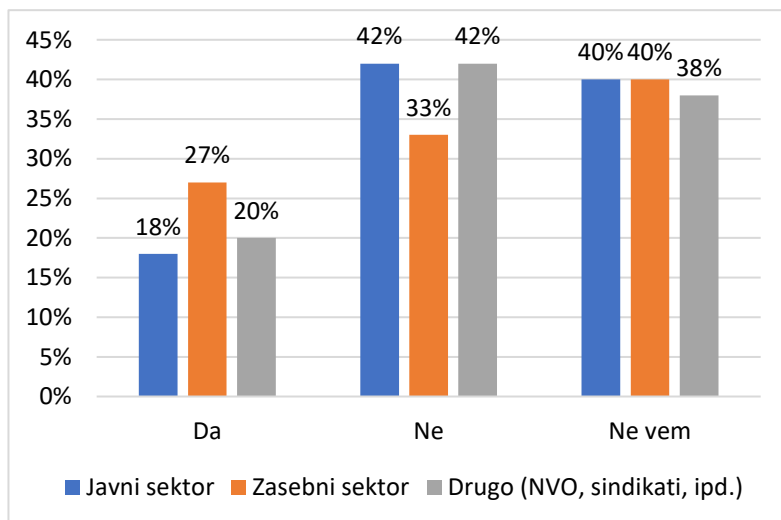

21 % anketirancev poroča, da v podjetju oziroma organizaciji izvajajo neformalne ukrepe za preprečevanje spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja, 39 % pravi, da se neformalni ukrepi ne izvajajo, največji delež, kar 40 % pa je izbralo odgovor »Ne vem«.

Anketirance, ki so na vprašanje odgovorili z »Da«, smo zaprosili, da navedejo neformalne ukrepe, ki jih v podjetju izvajajo. Najpogosteje so navedli usposabljanje vodstva in zaposlenih, ozaveščanje o ničelni

toleranci do nadlegovanja in trpinčenja, imenovanje svetovalca za trpinčenje, izvedbo ankete za zaposlene, razpravo zaposlenih o prenovi akta delodajalca, organizacijo druženj, »team buildingov« ipd.

Graf 17a: Izvajanje neformalnih ukrepov glede na sektor zaposlitve, N = 497

Podobno kot pri sprejetju formalnih ukrepov, je tudi pri vprašanju o izvajanju neformalnih ukrepov na ravni podjetja oz. organizacije, nekoliko večji delež respondentov, ki prihajajo iz zasebnega sektorja poročalo, da takšne ukrepe izvajajo (27%), in le 18 % vprašanih iz javnega sektorja je s tem soglašalo. 40 % zaposlenih v obeh sektorjih pa je odgovorilo z »Ne vem«.

Zaključek in povzetek

Pojavnost spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja v delovnih okoljih

66 % anketirancev ocenjuje, da je spolno in drugo nadlegovanje ter trpinčenje na delovnem mestu pogosto oziroma zelo pogosto; tako ocenjuje 69 % žensk in 59 % moških.

Več kot tretjina delavk in delavcev na delovnem mestu v Sloveniji je trpinčena, večina žrtev je žensk

V zadnjih šestih mesecih je bilo trpinčenju na delovnem mestu izpostavljenih kar 35 % anketiranih. Več kot tretjina (38 %) respondentov poroča, da je bila deležna trpinčenja tedensko, skoraj petina (23 %) dnevno, 22 % mesečno in 18 % včasih. Med tistimi, ki so poročali, da so doživeli trpinčenje je 73 % žensk in 27 % moških. Več kot polovica žrtev pripada starostni skupini med 30-49 let (56 %), ter so zaposleni v javnem sektorju (61 %). 63 % anketirancev, ki so bili sami žrtve trpinčenja poročajo, da je bilo poleg njih izpostavljenih trpinčenju še več drugih sodelavk in sodelavcev. Kar 23 % pa navaja, da je bila trpinčenja deležna večina zaposlenih v njihovi delovni skupini. To nakazuje na nespoštljiva delovna okolja in domnevo, da je trpinčenja še več kot kažejo podatki.

32 % vprašanih je bilo v zadnjih šestih mesecih izpostavljenih drugemu nadlegovanju na delovnem mestu, od tega je 70 % žensk in 30 % moških, več kot polovica (54 %) sodi v starostno skupino 30-49 in je zaposlenih v javnem sektorju (58 %). Da so bili priča drugemu nadlegovanju v zadnjih šestih mesecih je odgovorilo 29 % vprašanih, 10 % pa je izbralo odgovor »ne vem«, kar daje slutiti na pomanjkljivo ozaveščenost, katera ravnanja se po zakonodaji štejejo za drugo nadlegovanje na delovnem mestu.

Spolno nadlegovanje pa je v zadnjih šestih mesecih doživelo 6 % vprašanih, od tega 87 % žensk in 13 % moških, več kot polovica žrtev (60 %) sodi v starostno skupino 30-49 let in je zaposlena v javnem sektorju (70 %).

Kdo so povzročitelji spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja na delovnem mestu?

Analiza je pokazala, da so najpogostejši povzročitelji nadrejeni oziroma srednji ali višji menedžment (89 % T, 47 % SN, 65 % N), tem sledijo sodelavci oziroma sodelavke (69 % T, 47 % SN, 47 % N), tretje osebe (stranka, uporabnik, pacient, gost itd.) (54 % T, 20 % SN, 16 % N) ter podrejene osebe (28 % T, 3 % SN, 9 % N).

Žrtve trpinčenja formalne prijave ne podajo

Žrtve o doživetem trpinčenju najpogosteje povedo sodelavki oziroma sodelavcu (66 %), nadrejenim osebam (34 %) ter sindikatu oziroma sindikalnemu zaupniku v podjetju (32 %). Zgolj manjši delež žrtev trpinčenja je poročal o formalni prijavi, in sicer 6 % žrtev je podalo prijavo delodajalcu, 4 % na Inšpektorat RS za delo, 1 % Zagovorniku načela enakosti ter 1 % je vložilo tožbo na sodišče. Razlogi zaradi katerih se žrtve niso odločile za prijavo in jih navajajo anketiranci so: strah pred izgubo službe, bojijo se nadrejenih, prepričani so, da se ne bi nič spremenilo ali bi se situacija celo poslabšala, ker je dejanja težko dokazati, ker imajo povzročitelji kritje s strani nadrejenih oziroma so ti sami povzročitelji. Zgovorna je ena izmed navedb anketiranke: »Povedala sem tej osebi, ki nas je trpinčila, otipavala, nakar

sem dobila zaradi tega konec meseca odpoved in mi niso podaljšali za stalno zaradi te osebe«. Zgolj 30 % žrtev je poročalo, da je pisalo dnevnik o neželenih ravnanjih oziroma zbiralo drugi dokazni material. Iz tega lahko domnevamo, da žrtve največkrat skušajo situacijo razrešiti na neformalen način.

Posledice spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja na delovnem mestu

Preverili smo tudi kakšne posledice so občutile žrtve trpinčenja ter spolnega in drugega nadlegovanja na delovnem mestu. Najpogostejše posledice, ki so jih žrtve doživljale so: izguba volje do dela (46 %), izčrpanost (40 %), jeza (34 %), strah in tesnoba (33 %), padec koncentracije (31 %), nespečnost (28 %), potrtnost in obup (26 %), glavobol (24 %), nepojasnjene bolečine v telesu (13 %), nesposobnost za nadaljnjo delo (12 %), občutek krivde (12 %), slabost (10 %), dolgotrajno bolezen (7 %), samomorilne misli (4 %). Moški so pogosteje poročali o izgubi volje do dela, jezi, padcu koncentracije, občutkih krivde, ženske pa o izčrpanosti, občutkih potrtnosti in obupa, nespečnosti, glavobolu, (nepojasnenih) bolečinah v telesu, dolgotrajni bolezni.

Ukrepi za zaščito delavk in delavcev

45 % anketirancev je poročalo, da imajo v podjetju oziroma organizaciji sprejete formalne ukrepe za preprečevanje spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja kot je npr. akt o preprečevanju trpinčenja na delovnem mestu, ter 18 % da teh ukrepov nimajo sprejetih.

21 % anketirancev je odgovorilo, da v podjetju oziroma organizaciji izvajajo neformalne ukrepe za preprečevanje spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja. Med neformalnimi ukrepi, ki jih v podjetju izvajajo so najpogosteje navajali: usposabljanje vodstva in zaposlenih, ozaveščanje o ničelni toleranci do nadlegovanja in trpinčenja, imenovanje svetovalca za trpinčenje, izvedbo ankete za zaposlene, razpravo zaposlenih o prenovi akta delodajalca, organizacijo druženj, »team buildingov« ipd. Iz analize izhaja, da 37 % vprašanih, tako iz javnega kot zasebnega sektorja, ne ve ali imajo v podjetju sprejete formalne ukrepe, 40 % pa jih ne ve ali v podjetju izvajajo neformalne ukrepe za preprečevanje spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja na delovnem mestu. Torej, kljub zakonski obvezi, da delodajalci sprejmejo ustrezne ukrepe za zaščito delavk in delavcev pred spolnim in drugim nadlegovanjem ter trpinčenjem na delovnem mestu in o tem obvestijo zaposlene, so ti z ukrepi delodajalca slabo ali sploh niso seznanjeni ali pa jih delodajalci niti niso sprejeli.

Ljubljana, 14. december 2022

Pripravili:

Patricija Vidonja, svetovalka ZSSS

Irena Štamfelj, svetovalka ZSSS